

MEB EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇME SINAVI

EKYS DENEME-7

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

80 SORU | 5 SEÇENEK | 150 DAKİKA

Resmî simülasyon: 150 dakika
Hızlandırılmış uygulama: 120 dakika

2019-2026 resmî EKYS kitapçıklarının soru yaklaşımı incelenerek
tamamı yeni bağlam ve seçeneklerle hazırlanmıştır.

YAYIN NOTU: Mevzuat soruları kullanım öncesinde güncel metinlerle son kez kontrol edilmelidir.

Sınav ve Soru Dağılımı

Bölüm	Soru	Oran	Soru aralığı
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli	24	%30	1-24
Genel Kültür	16	%20	25-40
Mevzuat	16	%20	41-56
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	12	%15	57-68
Eğitim Bilimleri	12	%15	69-80
TOPLAM	80	%100	1-80

Bu dosyada her soru için doğru cevap, gerekçeli çözüm, seçenek analizi, kritik tuzak, konu, bilişsel düzey, zorluk ve önerilen süre bulunmaktadır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ | SORULAR 1-24

1. SORU | Yetkin ve erdemli insan hedefi

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Kolay

Düzyey: Kavrama

Süre: 67 sn

Bir okulun gelişim planında öğrencilerin yalnızca bilgi edinmeleri değil; bilgiyi yerinde kullanmaları, doğru olanı gözetmeleri, sorumluluk almaları ve ürettikleri çözümlerin topluma etkisini değerlendirmeleri birlikte amaçlanmıştır.

Bu plan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin öğrenci yetiştirme hedeflerinden hangisini en doğrudan yansıtır?

- A) Ders dışı etkinlikleri öğretimden bağımsız yürütme
 B) **Yetkin ve erdemli insan yetiştirme**
 C) Bütün öğrencileri aynı mesleğe yönlendirme
 D) Öğrenmeyi yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlandırma
 E) Sınav başarısını tek ölçüt kabul etme

Çözüm: Model, bilgi ve beceriyi değer ve eylemle bütünleştirerek yetkin ve erdemli insan yetiştirmeyi hedefler. Planda yeterli, sorumluluk ve toplumsal etki birlikte ele alındığı için doğru cevap budur.

Kritik tuzak: "Bilgiyi kullanma" ifadesi yalnızca akademik yeterliği düşündürebilir; kökte değer ve sorumluluk boyutlarının da birlikte vurgulanması belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: "Ders dışı etkinlikleri öğretimden bağımsız yürütme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler gelişimi daraltır veya tek boyuta indirir; model ise yetkinlik ile erdemi birlikte ele alır.
- B: Doğru seçenektir. Model, bilgi ve beceriyi değer ve eylemle bütünleştirerek yetkin ve erdemli insan yetiştirmeyi hedefler. Planda yeterli, sorumluluk ve toplumsal etki birlikte ele alındığı için doğru cevap budur.
- C: "Bütün öğrencileri aynı mesleğe yönlendirme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler gelişimi daraltır veya tek boyuta indirir; model ise yetkinlik ile erdemi birlikte ele alır.
- D: "Öğrenmeyi yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlandırma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler gelişimi daraltır veya tek boyuta indirir; model ise yetkinlik ile erdemi birlikte ele alır.
- E: "Sınav başarısını tek ölçüt kabul etme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler gelişimi daraltır veya tek boyuta indirir; model ise yetkinlik ile erdemi birlikte ele alır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

2. SORU | Beceri örgüsü

CEVAP: E

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Analiz

Süre: 86 sn

Bir fen bilimleri öğretmeni "yerel su kaynaklarının korunması" temasında öğrencilerden;

- su döngüsüne ilişkin bilgileri kullanmalarını,
- verileri karşılaştırıp çıkarım yapmalarını,
- merak ve sebat göstermelerini,
- tasarruf sorumluluğuyla eylem planı oluşturmalarını

istemiştir.

Öğretmenin bu tasarımı aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanır?

- A) Yalnızca okul temelli planlama
 B) Tek boyutlu kazanım listesi
 C) Sonuç odaklı notlandırma
 D) İçerik çerçevesi
 E) **Beceri örgüsü**

Çözüm: Beceri örgüsü; bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin bir öğrenme görevi içinde birbirini destekleyecek biçimde kullanılmasını ifade eder. Öğretmen bu dört boyutu aynı görevde bir araya getirmiştir.

Kritik tuzak: Etkinliğin yerel bir sorunla ilgili olması okul temelli planlamayı çağırıştırabilir; ancak soruda asıl vurgu bilgi-beceri-eğilim-değer bütünlüğündedir.

Seçenek analizi

- A: "Yalnızca okul temelli planlama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. İçerik çerçevesi yalnızca kavram ve içerik boyutunu; okul temelli planlama ise yerel uyarlamayı açıklar. Burada dört unsurun örülmesi esastır.
- B: "Tek boyutlu kazanım listesi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. İçerik çerçevesi yalnızca kavram ve içerik boyutunu; okul temelli planlama ise yerel uyarlamayı açıklar. Burada dört unsurun örülmesi esastır.
- C: "Sonuç odaklı notlandırma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. İçerik çerçevesi yalnızca kavram ve içerik boyutunu; okul temelli planlama ise yerel uyarlamayı açıklar. Burada dört unsurun örülmesi esastır.
- D: "İçerik çerçevesi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. İçerik çerçevesi yalnızca kavram ve içerik boyutunu; okul temelli planlama ise yerel uyarlamayı açıklar. Burada dört unsurun örülmesi esastır.
- E: Doğru seçenektir. Beceri örgüsü; bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin bir öğrenme görevi içinde birbirini destekleyecek biçimde kullanılmasını ifade eder. Öğretmen bu dört boyutu aynı görevde bir araya getirmiştir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

3. SORU | Öğrenme çıktısının gözlenebilirliği

CEVAP: E

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzy: Uygulama

Süre: 86 sn

Aşağıdaki öğrenme çıktılarından hangisi, öğrencinin ne yapacağını gözlenebilir ve değerlendirilebilir bir performansla en açık biçimde ifade eder?

- A) Öğrenci, medya ile ilgili konuları öğrenir.
 B) Öğrenci, güvenilir kaynakların farkında olur.
 C) Öğrenci, doğru haber konusunda duyarlı hâle gelir.
 D) Öğrenci, haber kaynaklarının önemini bilir.
 E) Öğrenci, iki farklı haber kaynağını kanıtları bakımından karşılaştırarak güvenilirliklerine ilişkin gerekçeli bir sonuca ulaşır.

Çözüm: Doğru seçenekte karşılaştırma ve gerekçeli sonuca ulaşma gibi gözlenebilir süreçler vardır. Diğer seçeneklerde “bilir, farkında olur, duyarlı hâle gelir, öğrenir” ifadeleri performansın nasıl gösterileceğini açık biçimde ortaya koymaz.

Kritik tuzak: Olumlu ve değer yüklü ifadeler, ölçülebilir öğrenme çıktısı gibi görünebilir; belirleyici ölçüt gözlenebilir bir eylem ve ürün bulunmasıdır.

Seçenek analizi

- A: “Öğrenci, medya ile ilgili konuları öğrenir.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem süreç becerisini hem de ortaya konacak performansı açıklar; diğerleri gözlenebilir kanıt üretmez.
- B: “Öğrenci, güvenilir kaynakların farkında olur.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem süreç becerisini hem de ortaya konacak performansı açıklar; diğerleri gözlenebilir kanıt üretmez.
- C: “Öğrenci, doğru haber konusunda duyarlı hâle gelir.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem süreç becerisini hem de ortaya konacak performansı açıklar; diğerleri gözlenebilir kanıt üretmez.
- D: “Öğrenci, haber kaynaklarının önemini bilir.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem süreç becerisini hem de ortaya konacak performansı açıklar; diğerleri gözlenebilir kanıt üretmez.
- E: Doğru seçenektir. Doğru seçenekte karşılaştırma ve gerekçeli sonuca ulaşma gibi gözlenebilir süreçler vardır. Diğer seçeneklerde “bilir, farkında olur, duyarlı hâle gelir, öğrenir” ifadeleri performansın nasıl gösterileceğini açık biçimde ortaya koymaz.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

4. SORU | İçerik çerçevesi

CEVAP: C

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Kolay

Düzy: Kavrama

Süre: 67 sn

Bir öğretim programı hazırlanırken ünitelerde ele alınacak temel kavramlar, genellemeler, ilkeler ve konu sınırları belirlenmiştir.

Bu çalışma öğretim programının hangi bileşeni kapsamında değerlendirilir?

- A) Okul temelli planlama
 B) Öğrenme kanıtları
 C) İçerik çerçevesi
 D) Sosyal-duygusal öğrenme becerileri
 E) Farklılaştırma uygulamaları

Çözüm: İçerik çerçevesi, öğrenme çıktılarının dayandığı kavram, ilke, genelleme ve konu sınırlarını düzenler. Soruda ölçme aracı ya da öğretim yöntemi değil, neyin ele alınacağı belirlenmektedir.

Kritik tuzak: “Program hazırlanması” ifadesi tüm bileşenleri düşündürebilir; kökte kavram ve konu sınırlarının belirlenmesi içerik çerçevesini işaret eder.

Seçenek analizi

- A: “Okul temelli planlama” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, uyarlama veya programlar arası bileşenlerle ilgilidir; kökte doğrudan içerik seçimi vardır.
- B: “Öğrenme kanıtları” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, uyarlama veya programlar arası bileşenlerle ilgilidir; kökte doğrudan içerik seçimi vardır.
- C: Doğru seçenektir. İçerik çerçevesi, öğrenme çıktılarının dayandığı kavram, ilke, genelleme ve konu sınırlarını düzenler. Soruda ölçme aracı ya da öğretim yöntemi değil, neyin ele alınacağı belirlenmektedir.
- D: “Sosyal-duygusal öğrenme becerileri” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, uyarlama veya programlar arası bileşenlerle ilgilidir; kökte doğrudan içerik seçimi vardır.
- E: “Farklılaştırma uygulamaları” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, uyarlama veya programlar arası bileşenlerle ilgilidir; kökte doğrudan içerik seçimi vardır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

5. SORU | Öğrenme-öğretme yaşantılarında temel kabuller

CEVAP: D

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Analiz

Süre: 89 sn

Bir zümre toplantısında öğretmenler şu ilkelerde uzlaşmıştır:

- I. Öğrenci, öğrenme sürecinde edilgen alıcı değil etkin bir öznedir.
- II. Ön bilgiler yeni öğrenmelerin kurulmasını etkiler.
- III. Bireysel farklılıklar öğrenme tasarımıında doğal bir başlangıç noktasıdır.

Bu ilkeler Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi boyutunu oluşturur?

- A) Ön değerlendirme süreci
- B) Öğrenme kanıtları
- C) Köprü kurma
- D) **Temel kabuller**
- E) Zenginleştirme uygulamaları

Çözüm: Temel kabuller, öğrenmenin niteliğine ve öğrenciye ilişkin tasarımın dayandığı ana varsayımları ifade eder. Verilen üç ifade de uygulamadan önce benimsenen genel ilkelerdir.

Kritik tuzak: Ön bilgi vurgusu, ön değerlendirme seçeneğine yöneltebilir; ancak burada bir ölçme uygulaması değil, öğretime yön veren genel kabuller belirtilmektedir.

Seçenek analizi

- A: "Ön değerlendirme süreci" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Ön değerlendirme somut veri toplama sürecidir; köprü kurma ve zenginleştirme ise uygulama bileşenleridir. Sorudaki ifadeler ilkesel kabullerdir.
- B: "Öğrenme kanıtları" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Ön değerlendirme somut veri toplama sürecidir; köprü kurma ve zenginleştirme ise uygulama bileşenleridir. Sorudaki ifadeler ilkesel kabullerdir.
- C: "Köprü kurma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Ön değerlendirme somut veri toplama sürecidir; köprü kurma ve zenginleştirme ise uygulama bileşenleridir. Sorudaki ifadeler ilkesel kabullerdir.
- D: Doğru seçenektir. Temel kabuller, öğrenmenin niteliğine ve öğrenciye ilişkin tasarımın dayandığı ana varsayımları ifade eder. Verilen üç ifade de uygulamadan önce benimsenen genel ilkelerdir.
- E: "Zenginleştirme uygulamaları" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Ön değerlendirme somut veri toplama sürecidir; köprü kurma ve zenginleştirme ise uygulama bileşenleridir. Sorudaki ifadeler ilkesel kabullerdir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

6. SORU | Ön değerlendirme ve öğretim kararları

CEVAP: E

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Uygulama

Süre: 86 sn

Bir matematik öğretmeni yeni üniteye başlamadan önce üç kısa görev uygulamış; öğrencilerin kesir karşılaştırmada zorlandığını, ancak görsel modelleri doğru kullandığını belirlemiştir. Buna göre ilk derslerde görsel modellerden yararlanarak kesir karşılaştırmaya ek süre ayırmıştır.

Bu uygulamada ön değerlendirme verisi hangi amaçla kullanılmıştır?

- A) Yalnızca velilere rapor sunmak
- B) Öğrencileri kalıcı başarı gruplarına ayırmak
- C) Dönem sonu başarı notunu belirlemek
- D) Ortak öğrenme çıktısını programdan çıkarmak
- E) **Öğretimi öğrencilerin hazırbulunuşluğuna göre düzenlemek**

Çözüm: Ön değerlendirme, öğrencilerin hazırbulunuşluklarını ve öğrenme ihtiyaçlarını belirleyerek öğretim kararlarını düzenlemeye yarar. Öğretmen veriyile yöntemi ve süreyi uyarlamıştır.

Kritik tuzak: Öğrencilerin farklı düzeylerinin belirlenmesi, kalıcı etiketleme veya başarı gruplaması anlamına gelmez.

Seçenek analizi

- A: "Yalnızca velilere rapor sunmak" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin öğretim tasarımına dönüştürülmesini açıklar; diğerleri ön değerlendirmenin biçimlendirici işleviyle bağdaşmaz.
- B: "Öğrencileri kalıcı başarı gruplarına ayırmak" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin öğretim tasarımına dönüştürülmesini açıklar; diğerleri ön değerlendirmenin biçimlendirici işleviyle bağdaşmaz.
- C: "Dönem sonu başarı notunu belirlemek" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin öğretim tasarımına dönüştürülmesini açıklar; diğerleri ön değerlendirmenin biçimlendirici işleviyle bağdaşmaz.
- D: "Ortak öğrenme çıktısını programdan çıkarmak" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin öğretim tasarımına dönüştürülmesini açıklar; diğerleri ön değerlendirmenin biçimlendirici işleviyle bağdaşmaz.
- E: Doğru seçenektir. Ön değerlendirme, öğrencilerin hazırbulunuşluklarını ve öğrenme ihtiyaçlarını belirleyerek öğretim kararlarını düzenlemeye yarar. Öğretmen veriyile yöntemi ve süreyi uyarlamıştır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

7. SORU | Köprü kurma

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Kavrama

Süre: 86 sn

Enerji dönüşümleri konusuna başlamadan önce öğretmen, öğrencilerden evlerinde bir gün boyunca kullandıkları elektrikli araçları listelemelerini ve bu araçlarda enerjinin hangi biçimlere dönüştüğünü tahmin etmelerini istemiştir. Ardından yeni kavramlara geçmiştir.

Bu etkinlik öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi bileşenine örnektir?

- A) Dereceli puanlama
- B) Köprü kurma
- C) Son değerlendirme
- D) Destekleme
- E) Okul temelli planlama

Çözüm: Köprü kurma, öğrencinin günlük yaşantısı ve ön bilgileri ile yeni öğrenme arasında anlamlı bağ oluşturur. Evde kullanılan araçlardan hareketle enerji dönüşümüne geçilmesi bu işlevi taşır.

Kritik tuzak: Etkinliğin ders başında yapılması onu otomatik olarak ön değerlendirme yapmaz; amaç puanlamak değil, yaşantı ile yeni kavram arasında bağ kurmaktır.

Seçenek analizi

- A: "Dereceli puanlama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, farklılaştırma veya yerel planlama işlevlerine ilişkindir; kökte yeni öğrenmeye geçiş bağı kurulmaktadır.
- B: Doğru seçenektir. Köprü kurma, öğrencinin günlük yaşantısı ve ön bilgileri ile yeni öğrenme arasında anlamlı bağ oluşturur. Evde kullanılan araçlardan hareketle enerji dönüşümüne geçilmesi bu işlevi taşır.
- C: "Son değerlendirme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, farklılaştırma veya yerel planlama işlevlerine ilişkindir; kökte yeni öğrenmeye geçiş bağı kurulmaktadır.
- D: "Destekleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, farklılaştırma veya yerel planlama işlevlerine ilişkindir; kökte yeni öğrenmeye geçiş bağı kurulmaktadır.
- E: "Okul temelli planlama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler değerlendirme, farklılaştırma veya yerel planlama işlevlerine ilişkindir; kökte yeni öğrenmeye geçiş bağı kurulmaktadır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

8. SORU | Farklılaştırmada destekleme ve zenginleştirme

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Analiz

Süre: 86 sn

Aynı öğrenme çıktısı için öğretmen;

- desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere adım kartları ve örnek çözüm sağlamış,
- öğrenme çıktısına erken ulaşan öğrencilere farklı veri kümeleriyle daha karmaşık bir problem vermiştir.

Bu uygulamalar sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zenginleştirme - Destekleme
- B) Destekleme - Zenginleştirme
- C) Ön değerlendirme - Son değerlendirme
- D) Akran değerlendirme - Öz değerlendirme
- E) İçerik daraltma - Öğrenme çıktısını değiştirme

Çözüm: Adım kartı ve örnek çözüm, aynı hedefe ulaşmayı kolaylaştıran desteklemedir. Daha karmaşık ve genişletilmiş problem ise öğrenmeyi derinleştiren zenginleştirmedir.

Kritik tuzak: İki öğrenci grubuna farklı görev verilmesi, ortak öğrenme çıktısının değiştirildiği anlamına gelmez.

Seçenek analizi

- A: "Zenginleştirme - Destekleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Destekleme erişimi kolaylaştırır; zenginleştirme derinlik ve karmaşıklığı artırır. Diğer seçenekler bu iki işlevi ters çevirir veya farklı süreçleri anlatır.
- B: Doğru seçenektir. Adım kartı ve örnek çözüm, aynı hedefe ulaşmayı kolaylaştıran desteklemedir. Daha karmaşık ve genişletilmiş problem ise öğrenmeyi derinleştiren zenginleştirmedir.
- C: "Ön değerlendirme - Son değerlendirme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Destekleme erişimi kolaylaştırır; zenginleştirme derinlik ve karmaşıklığı artırır. Diğer seçenekler bu iki işlevi ters çevirir veya farklı süreçleri anlatır.
- D: "Akran değerlendirme - Öz değerlendirme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Destekleme erişimi kolaylaştırır; zenginleştirme derinlik ve karmaşıklığı artırır. Diğer seçenekler bu iki işlevi ters çevirir veya farklı süreçleri anlatır.
- E: "İçerik daraltma - Öğrenme çıktısını değiştirme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Destekleme erişimi kolaylaştırır; zenginleştirme derinlik ve karmaşıklığı artırır. Diğer seçenekler bu iki işlevi ters çevirir veya farklı süreçleri anlatır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

9. SORU | Okul temelli planlamada program bütünlüğü

CEVAP: C

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Zor

Düzyey: Değerlendirme

Süre: 108 sn

Bir kıyı ilçesindeki okul, okul temelli planlama kapsamında “mikroplastiklerin yerel kıyı ekosistemine etkisi” konulu bir çalışma yapmak istemektedir.

Aşağıdaki uygulamalardan hangisi okul temelli planlamanın amaç ve sınırlarına en uygundur?

- A) Ortak öğrenme çıktıları kaldırıp yalnızca yerel soruna odaklanmak
- B) Çalışmayı notla ilişkilendirmemek için hiçbir öğrenme kanıtı toplamamak
- C) Ortak öğrenme çıktıları ve ölçütler korunarak yerel verilerle araştırma ve toplumsal paylaşım etkinlikleri tasarlamak
- D) Merkezî programdaki içerik sırasını hiçbir gerekçe olmadan tamamen terk etmek
- E) Bütün öğrenciler için tek tip hazır proje raporu dağıtmak

Çözüm: Okul temelli planlama, yerel ihtiyaç ve imkânları programın ortak yapısıyla uyumlu biçimde öğrenme tasarımına taşır. Ortak çıktılar ve değerlendirme ölçütleri korunurken yerel veri kullanılması bu dengeyi sağlar.

Kritik tuzak: Yerellik vurgusu, merkezî programın tümüyle değiştirilebileceği izlenimini doğurabilir; okul temelli planlama ortak program bütünlüğünü ortadan kaldırmaz.

Seçenek analizi

- A: “Ortak öğrenme çıktıları kaldırıp yalnızca yerel soruna odaklanmak” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yerel esneklik ile program tutarlılığını birlikte korur; diğerleri program bütünlüğünü, öğrenci etkinliğini veya kanıt toplamayı zedeler.
- B: “Çalışmayı notla ilişkilendirmemek için hiçbir öğrenme kanıtı toplamamak” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yerel esneklik ile program tutarlılığını birlikte korur; diğerleri program bütünlüğünü, öğrenci etkinliğini veya kanıt toplamayı zedeler.
- C: Doğru seçenektir. Okul temelli planlama, yerel ihtiyaç ve imkânları programın ortak yapısıyla uyumlu biçimde öğrenme tasarımına taşır. Ortak çıktılar ve değerlendirme ölçütleri korunurken yerel veri kullanılması bu dengeyi sağlar.
- D: “Merkezî programdaki içerik sırasını hiçbir gerekçe olmadan tamamen terk etmek” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yerel esneklik ile program tutarlılığını birlikte korur; diğerleri program bütünlüğünü, öğrenci etkinliğini veya kanıt toplamayı zedeler.
- E: “Bütün öğrenciler için tek tip hazır proje raporu dağıtmak” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yerel esneklik ile program tutarlılığını birlikte korur; diğerleri program bütünlüğünü, öğrenci etkinliğini veya kanıt toplamayı zedeler.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

10. SORU | Çoklu öğrenme kanıtı ve bütüncül değerlendirme

CEVAP: A

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Analiz

Süre: 86 sn

Bir öğretmen öğrencinin “bilimsel açıklama oluşturma” becerisini değerlendirmek için yazılı yanıt, deney gözlem formu, sözlü savunma ve öğrencinin öz değerlendirmesini birlikte incelemiştir.

Bu yaklaşımın temel gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenci performansını farklı kanıtlardan bütüncül biçimde değerlendirmek
- B) Öğrenme çıktısını ölçme araçlarına göre değiştirmek
- C) Tek bir ölçme aracının hatasını gizlemek
- D) Öğrencileri araç sayısına göre sıralamak
- E) Her ölçme aracından ayrı bir dönem notu üretmek

Çözüm: Birden çok kanıt türü, öğrencinin bilgi, süreç ve performansını farklı yönlerden görmeyi sağlar. Böylece tek bir ölçümle sınırlı kalmayan daha bütüncül bir değerlendirme yapılır.

Kritik tuzak: Çok sayıda araç kullanmak otomatik olarak daha çok not vermek anlamına gelmez; amaç kanıtları bir arada yorumlamaktır.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Birden çok kanıt türü, öğrencinin bilgi, süreç ve performansını farklı yönlerden görmeyi sağlar. Böylece tek bir ölçümle sınırlı kalmayan daha bütüncül bir değerlendirme yapılır.
- B: “Öğrenme çıktısını ölçme araçlarına göre değiştirmek” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanıtların tamamlayıcılığını açıklar; diğerleri ölçmenin amacını not üretme veya sıralamaya indirger.
- C: “Tek bir ölçme aracının hatasını gizlemek” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanıtların tamamlayıcılığını açıklar; diğerleri ölçmenin amacını not üretme veya sıralamaya indirger.
- D: “Öğrencileri araç sayısına göre sıralamak” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanıtların tamamlayıcılığını açıklar; diğerleri ölçmenin amacını not üretme veya sıralamaya indirger.
- E: “Her ölçme aracından ayrı bir dönem notu üretmek” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanıtların tamamlayıcılığını açıklar; diğerleri ölçmenin amacını not üretme veya sıralamaya indirger.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

11. SORU | Analitik dereceli puanlama anahtarı

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzy: Uygulama

Süre: 86 sn

Bir sunum görevi; “kanıt kullanımı”, “gerekçelendirme”, “görsel düzen” ve “sözlü anlatım” boyutlarında ayrı ayrı dört düzey üzerinden puanlanmıştır.

Kullanılan ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kontrol listesi
- B) **Analitik dereceli puanlama anahtarı**
- C) Bütüncül dereceli puanlama anahtarı
- D) Kelime ilişkilendirme testi
- E) Tanılayıcı dallanmış ağaç

Çözüm: Analitik dereceli puanlama anahtarında performans, birden çok ölçüt bakımından ayrı ayrı düzeylendirilir. Soruda dört boyutun bağımsız puanlanması bu yapıyı gösterir.

Kritik tuzak: Dört düzey bulunması tek başına yeterli değildir; analitikliği belirleyen, performans boyutlarının ayrı puanlanmasıdır.

Seçenek analizi

- A: “Kontrol listesi” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Bütüncül anahtar tek genel yargı verir; kontrol listesi yalnızca var-yok biçimindedir. Diğer araçlar performans boyutlarını düzeylere ayırmaz.
- B: Doğru seçenektir. Analitik dereceli puanlama anahtarında performans, birden çok ölçüt bakımından ayrı ayrı düzeylendirilir. Soruda dört boyutun bağımsız puanlanması bu yapıyı gösterir.
- C: “Bütüncül dereceli puanlama anahtarı” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Bütüncül anahtar tek genel yargı verir; kontrol listesi yalnızca var-yok biçimindedir. Diğer araçlar performans boyutlarını düzeylere ayırmaz.
- D: “Kelime ilişkilendirme testi” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Bütüncül anahtar tek genel yargı verir; kontrol listesi yalnızca var-yok biçimindedir. Diğer araçlar performans boyutlarını düzeylere ayırmaz.
- E: “Tanılayıcı dallanmış ağaç” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Bütüncül anahtar tek genel yargı verir; kontrol listesi yalnızca var-yok biçimindedir. Diğer araçlar performans boyutlarını düzeylere ayırmaz.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

12. SORU | Ürün dosyası ve gelişim izleme

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Kolay

Düzy: Kavrama

Süre: 67 sn

Öğrenciler bir dönem boyunca ilk taslaklarını, öğretmen geri bildirimlerini, düzeltilmiş ürünlerini ve her çalışmaya ilişkin kısa yansıtma notlarını aynı dosyada biriktirmiştir.

Bu uygulamanın en uygun adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kontrol listesi
- B) **Ürün dosyası (portfolyo)**
- C) Sözlü yoklama
- D) Tek oturumluk başarı testi
- E) Tanılayıcı dallanmış ağaç

Çözüm: Portfolyo, öğrencinin zaman içindeki ürünlerini, gelişimini ve yansıtmasını bir arada gösteren sistematik kanıt koleksiyonudur.

Kritik tuzak: Dosyada yalnızca sonuç ürünlerinin değil, taslak ve yansıtma notlarının da bulunması gelişim odaklı portfolyoyu gösterir.

Seçenek analizi

- A: “Kontrol listesi” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer araçlar tek anlık performans veya sınırlı göstergeler sunar; portfolyo süreç boyunca biriken kanıtları içerir.
- B: Doğru seçenektir. Portfolyo, öğrencinin zaman içindeki ürünlerini, gelişimini ve yansıtmasını bir arada gösteren sistematik kanıt koleksiyonudur.
- C: “Sözlü yoklama” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer araçlar tek anlık performans veya sınırlı göstergeler sunar; portfolyo süreç boyunca biriken kanıtları içerir.
- D: “Tek oturumluk başarı testi” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer araçlar tek anlık performans veya sınırlı göstergeler sunar; portfolyo süreç boyunca biriken kanıtları içerir.
- E: “Tanılayıcı dallanmış ağaç” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer araçlar tek anlık performans veya sınırlı göstergeler sunar; portfolyo süreç boyunca biriken kanıtları içerir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

13. SORU | Akran değerlendirilmede ölçüt ve geri bildirim

CEVAP: A

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Zor

Düzyey: Değerlendirme

Süre: 108 sn

Bir öğretmen akran değerlendirme etkinliğinde öğrencilerin birbirlerine yalnızca “çok iyi”, “zayıf” gibi genel ifadeler yazdığını ve bazı yorumların kişiselleştğini görmüştür.

Aşağıdaki düzenlemelerden hangisi bu sorunu en etkili biçimde giderir?

- A) Ölçütleri önceden açıklayıp örnek geri bildirimler üzerinde uygulama yaptırmak ve süreci öğretmen rehberliğinde yürütmek
 B) Her öğrenciden yalnızca bir puan vermesini istemek
 C) Akran değerlendirme sonuçlarını hiçbir inceleme yapmadan doğrudan nota dönüştürmek
 D) Öğrencilerin isimlerini açıklayarak yorumları sınıfta oylamak
 E) Akran değerlendirmeyi yalnızca yüksek not alan öğrencilere yaptırmak

Çözüm: Akran değerlendirme güvenilir ve geliştirici olabilmesi için açık ölçütler, geri bildirim dili konusunda modelleme ve öğretmen rehberliği gerektirir. Bu düzenleme hem belirsizliği hem kişiselleştirmeyi azaltır.

Kritik tuzak: Anonimlik tek başına ölçütsüzlüğü çözmez; asıl ihtiyaç ölçütlerin ve geri bildirim davranışının öğretilmesidir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Akran değerlendirme güvenilir ve geliştirici olabilmesi için açık ölçütler, geri bildirim dili konusunda modelleme ve öğretmen rehberliği gerektirir. Bu düzenleme hem belirsizliği hem kişiselleştirmeyi azaltır.
- B: “Her öğrenciden yalnızca bir puan vermesini istemek” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değerlendirme okuryazarlığını geliştirir; diğerleri süreci daraltır, etik riski artırır veya denetimsiz notlandırmaya yol açar.
- C: “Akran değerlendirme sonuçlarını hiçbir inceleme yapmadan doğrudan nota dönüştürmek” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değerlendirme okuryazarlığını geliştirir; diğerleri süreci daraltır, etik riski artırır veya denetimsiz notlandırmaya yol açar.
- D: “Öğrencilerin isimlerini açıklayarak yorumları sınıfta oylamak” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değerlendirme okuryazarlığını geliştirir; diğerleri süreci daraltır, etik riski artırır veya denetimsiz notlandırmaya yol açar.
- E: “Akran değerlendirmeyi yalnızca yüksek not alan öğrencilere yaptırmak” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değerlendirme okuryazarlığını geliştirir; diğerleri süreci daraltır, etik riski artırır veya denetimsiz notlandırmaya yol açar.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

14. SORU | Biçimlendirici değerlendirme

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Kolay

Düzyey: Kavrama

Süre: 67 sn

Öğretmen ders sonunda “bugün en çok zorlandığım nokta” ve “bir sonraki derste açıklığa kavuşmasını istediğim soru” başlıklı iki maddelik çıkış kartı uygulamış, ertesi dersin başlangıcını bu yanıtlara göre düzenlemiştir.

Bu uygulama öncelikle hangi değerlendirme anlayışına örnektir?

- A) Seçme ve yerleştirme
 B) Biçimlendirici değerlendirme
 C) Norma dayalı değerlendirme
 D) Yalnızca öz değerlendirme
 E) Düzey belirleyici değerlendirme

Çözüm: Çıkış kartından elde edilen bilgiler öğretimi bir sonraki adımda düzenlemek için kullanılmıştır. Bu, öğrenme sürerken geri bildirim sağlayan biçimlendirici değerlendirmenin temel işlevidir.

Kritik tuzak: Öğrenci kendi güçlüğünü yazsa da verinin öğretmen tarafından öğretimi düzenlemek için kullanılması, uygulamayı yalnızca öz değerlendirme olmaktan çıkarır.

Seçenek analizi

- A: “Seçme ve yerleştirme” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler dönem sonu karar, sıralama veya tek bir değerlendirme türünü anlatır; burada öğretimin iyileştirilmesi amaçlanmıştır.
- B: Doğru seçenektir. Çıkış kartından elde edilen bilgiler öğretimi bir sonraki adımda düzenlemek için kullanılmıştır. Bu, öğrenme sürerken geri bildirim sağlayan biçimlendirici değerlendirmenin temel işlevidir.
- C: “Norma dayalı değerlendirme” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler dönem sonu karar, sıralama veya tek bir değerlendirme türünü anlatır; burada öğretimin iyileştirilmesi amaçlanmıştır.
- D: “Yalnızca öz değerlendirme” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler dönem sonu karar, sıralama veya tek bir değerlendirme türünü anlatır; burada öğretimin iyileştirilmesi amaçlanmıştır.
- E: “Düzey belirleyici değerlendirme” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler dönem sonu karar, sıralama veya tek bir değerlendirme türünü anlatır; burada öğretimin iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

15. SORU | Geliştirici geri bildirim

CEVAP: A

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzy: Değerlendirme

Süre: 86 sn

Bir öğrencinin tartışma metninde sav açık olmasına karşın ikinci paragraftaki örnek savı desteklememektedir. Öğretmen, öğrenciye ürüne odaklı, kanıta dayalı ve bir sonraki adımı gösteren bir not yazmak istemektedir.

Aşağıdaki notlardan hangisi bu amaca en uygundur?

- A) "İddian açık; ancak ikinci paragraftaki kanıt iddianı doğrudan desteklemiyor. Kaynağın ilgili bölümünü yeniden inceleyip kanıtla gerekçe arasındaki bağı bir cümleyle açıkla."
 B) "Bu ödeve 75 verdim; sonraki ödeve geçebilirsiniz."
 C) "Çalışman beklediğim kadar iyi değil."
 D) "Daha dikkatli olursan sorun kalmaz."
 E) "Sınıftaki en başarılı üç kişiden birisin."

Çözüm: Geliştirici geri bildirim; performansla ilişkin somut kanıt sunar, kişi yerine ürüne odaklanır ve sonraki adımı gösterir. Doğru seçenek bu üç niteliği birlikte taşır.

Kritik tuzak: Övgü veya puan verme geri bildirim gibi görünebilir; ancak öğrenmeyi ilerletecek somut bir sonraki adım içermiyorsa geliştirici değildir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Geliştirici geri bildirim; performansla ilişkin somut kanıt sunar, kişi yerine ürüne odaklanır ve sonraki adımı gösterir. Doğru seçenek bu üç niteliği birlikte taşır.
- B: "Bu ödeve 75 verdim; sonraki ödeve geçebilirsiniz." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık, kanıta dayalı ve eyleme dönüktür; diğerleri genel, karşılaştırmacı veya yalnızca sonuç bildirir.
- C: "Çalışman beklediğim kadar iyi değil." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık, kanıta dayalı ve eyleme dönüktür; diğerleri genel, karşılaştırmacı veya yalnızca sonuç bildirir.
- D: "Daha dikkatli olursan sorun kalmaz." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık, kanıta dayalı ve eyleme dönüktür; diğerleri genel, karşılaştırmacı veya yalnızca sonuç bildirir.
- E: "Sınıftaki en başarılı üç kişiden birisin." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık, kanıta dayalı ve eyleme dönüktür; diğerleri genel, karşılaştırmacı veya yalnızca sonuç bildirir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

16. SORU | Veri okuryazarlığında bağlam ve payda

CEVAP: D

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Zor

Düzy: Analiz

Süre: 111 sn

Bir okul bülteninde "kütüphane kullanımı yüzde 50 arttı" denilmiş; ancak önceki yıl kullanıcı sayısının 4, bu yılın 6 olduğu ve öğrenci sayısının 800 olduğu belirtilmemiştir. Bir öğrenci, oran doğru olsa da sunumun büyüklük hakkında yanıltıcı bir izlenim oluşturabileceğini söylemiştir.

Öğrencinin yaptığı değerlendirme öncelikle hangi beceriye dayanır?

- A) Kültür okuryazarlığı
 B) Sağlık okuryazarlığı
 C) Vatandaşlık okuryazarlığı
 D) Veri okuryazarlığı
 E) Finansal okuryazarlık

Çözüm: Veri okuryazarlığı, oranları bağlamı, paydası ve gerçek büyüklükleriyle birlikte yorumlamayı; yanıltıcı sunumları sorgulamayı içerir. Öğrenci yüzde artışın mutlak sayı ve toplam nüfusla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini fark etmiştir.

Kritik tuzak: Yüzde ifadesi finansal bir durum izlenimi verebilir; ancak burada para değil, verinin bağlam ve ölçek bakımından yorumlanması söz konusudur.

Seçenek analizi

- A: "Kültür okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin sunuluş biçimini eleştirel yorumlamayı açıklar; diğer okuryazarlıklar sorunun temelindeki istatistiksel bağlamı karşılamaz.
- B: "Sağlık okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin sunuluş biçimini eleştirel yorumlamayı açıklar; diğer okuryazarlıklar sorunun temelindeki istatistiksel bağlamı karşılamaz.
- C: "Vatandaşlık okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin sunuluş biçimini eleştirel yorumlamayı açıklar; diğer okuryazarlıklar sorunun temelindeki istatistiksel bağlamı karşılamaz.
- D: Doğru seçenektir. Veri okuryazarlığı, oranları bağlamı, paydası ve gerçek büyüklükleriyle birlikte yorumlamayı; yanıltıcı sunumları sorgulamayı içerir. Öğrenci yüzde artışın mutlak sayı ve toplam nüfusla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini fark etmiştir.
- E: "Finansal okuryazarlık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verinin sunuluş biçimini eleştirel yorumlamayı açıklar; diğer okuryazarlıklar sorunun temelindeki istatistiksel bağlamı karşılamaz.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

17. SORU | Dijital okuryazarlık ve yapay zekâ çıktıları

CEVAP: C

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Bir öğrenci, üretken yapay zekâdan aldığı metni ödevine eklemeyen önce iddiaları güvenilir kaynaklarla karşılaştırmış, kişisel veri içeren bölümleri çıkarmış ve kullandığı dijital aracı belirtmiştir.

Bu davranışların ortak dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sürdürülebilirlik okuryazarlığı
- B) Finansal okuryazarlık
- C) **Dijital okuryazarlık**
- D) Sanat okuryazarlığı
- E) Görsel okuryazarlık

Çözüm: Dijital okuryazarlık; dijital içerikleri doğrulama, güvenlik ve mahremiyeti koruma, etik ve şeffaf kullanım gibi boyutları kapsar. Öğrencinin üç davranışı bu çerçevede birleşir.

Kritik tuzak: Kaynak karşılaştırma bilgi okuryazarlığını da içerir; ancak yapay zekâ aracının etik, güvenli ve şeffaf kullanımı soruda daha kapsamlı olarak dijital okuryazarlığı işaret eder.

Seçenek analizi

- A: "Sürdürülebilirlik okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar dijital araçların doğrulanması, mahremiyet ve kullanım şeffaflığını birlikte açıklamaz.
- B: "Finansal okuryazarlık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar dijital araçların doğrulanması, mahremiyet ve kullanım şeffaflığını birlikte açıklamaz.
- C: Doğru seçenektir. Dijital okuryazarlık; dijital içerikleri doğrulama, güvenlik ve mahremiyeti koruma, etik ve şeffaf kullanım gibi boyutları kapsar. Öğrencinin üç davranışı bu çerçevede birleşir.
- D: "Sanat okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar dijital araçların doğrulanması, mahremiyet ve kullanım şeffaflığını birlikte açıklamaz.
- E: "Görsel okuryazarlık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar dijital araçların doğrulanması, mahremiyet ve kullanım şeffaflığını birlikte açıklamaz.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

18. SORU | Sürdürülebilirlik okuryazarlığı

CEVAP: B

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Öğrenciler bir okul bahçesi düzenlemesi için su tüketimi, biyolojik çeşitlilik, maliyet, erişilebilirlik ve uzun vadeli bakım gereksinimlerini birlikte değerlendirerek seçenekler arasında karar vermiştir.

Bu süreçte baskın olan okuryazarlık becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültür okuryazarlığı
- B) **Sürdürülebilirlik okuryazarlığı**
- C) Bilgi okuryazarlığı
- D) Sanat okuryazarlığı
- E) Sağlık okuryazarlığı

Çözüm: Sürdürülebilirlik okuryazarlığı çevresel, ekonomik ve toplumsal boyutları; kısa ve uzun vadeli etkileri birlikte değerlendirmeyi gerektirir. Sorudaki ölçütler bu çok boyutlu yaklaşımı gösterir.

Kritik tuzak: Maliyet ölçütü finansal okuryazarlığı düşündürebilir; ancak karar yalnızca para değil çevre, erişilebilirlik ve gelecek etkilerini de kapsar.

Seçenek analizi

- A: "Kültür okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek çevresel-toplumsal-ekonomik etkilerin birlikte ele alınmasını açıklar; diğerleri daha dar bir boyuta odaklanır.
- B: Doğru seçenektir. Sürdürülebilirlik okuryazarlığı çevresel, ekonomik ve toplumsal boyutları; kısa ve uzun vadeli etkileri birlikte değerlendirmeyi gerektirir. Sorudaki ölçütler bu çok boyutlu yaklaşımı gösterir.
- C: "Bilgi okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek çevresel-toplumsal-ekonomik etkilerin birlikte ele alınmasını açıklar; diğerleri daha dar bir boyuta odaklanır.
- D: "Sanat okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek çevresel-toplumsal-ekonomik etkilerin birlikte ele alınmasını açıklar; diğerleri daha dar bir boyuta odaklanır.
- E: "Sağlık okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek çevresel-toplumsal-ekonomik etkilerin birlikte ele alınmasını açıklar; diğerleri daha dar bir boyuta odaklanır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

19. SORU | Vatandaşlık okuryazarlığı ve katılım

CEVAP: A

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Kolay

Düzyey: Uygulama

Süre: 67 sn

Bir öğrenci grubu mahalledeki yaya geçidi sorununu belirlemiş, ilgili belediye biriminin görevlerini araştırmış, kanıta dayalı bir dilekçe hazırlamış ve toplantıda çözüm önerisini sunmuştur.

Bu çalışma öncelikle hangi okuryazarlık becerisini geliştirir?

- A) Vatandaşlık okuryazarlığı
- B) Kültür okuryazarlığı
- C) Finansal okuryazarlık
- D) Sağlık okuryazarlığı
- E) Sanat okuryazarlığı

Çözüm: Vatandaşlık okuryazarlığı; hak ve sorumlulukları bilme, kamu kurumlarının işleyişini anlama ve toplumsal kararlara demokratik yollarla katılmayı kapsar.

Kritik tuzak: Dilekçe yazılması yalnızca dil becerisi değildir; kurumları tanıma ve katılım amacı belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Vatandaşlık okuryazarlığı; hak ve sorumlulukları bilme, kamu kurumlarının işleyişini anlama ve toplumsal kararlara demokratik yollarla katılmayı kapsar.
- B: "Kültür okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar kamusal soruna demokratik katılım ve kurumlarla iletişim boyutunu açıklamaz.
- C: "Finansal okuryazarlık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar kamusal soruna demokratik katılım ve kurumlarla iletişim boyutunu açıklamaz.
- D: "Sağlık okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar kamusal soruna demokratik katılım ve kurumlarla iletişim boyutunu açıklamaz.
- E: "Sanat okuryazarlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer okuryazarlıklar kamusal soruna demokratik katılım ve kurumlarla iletişim boyutunu açıklamaz.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

20. SORU | Sosyal bilimler alan becerileri: kanıta dayalı sorgulama ve araştırma

CEVAP: C

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Zor

Düzyey: Analiz

Süre: 108 sn

Bir tarih dersinde öğrenciler aynı olaya ilişkin resmî yazışma, gazete haberi ve kişisel günlükten parçaları; yazar, amaç, tarih, hedef kitle ve doğrulanabilirlik bakımından incelemiş, ardından hangi yargıların hangi kanıtlarla desteklenebileceğini tartışmıştır.

Bu etkinlikte en doğrudan geliştirilen sosyal bilimler alan becerisi hangisidir?

- A) Tablo, grafik, şekil ve diyagram becerisi
- B) Sosyal katılım
- C) Kanıta dayalı sorgulama ve araştırma
- D) Girişimcilik
- E) Mekânsal düşünme

Çözüm: Kaynakların kökeni ve güvenilirliği incelenerek yargıların kanıtlarla ilişkilendirilmesi, kanıta dayalı sorgulama ve araştırmanın temelidir.

Kritik tuzak: Tarihsel bağlam bulunması, etkinliği otomatik olarak tarihsel empati yapmaz; öğrenciler bir kişinin bakışını canlandırmaktan çok kaynakların kanıt değerini sorgulamaktadır.

Seçenek analizi

- A: "Tablo, grafik, şekil ve diyagram becerisi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler mekân, görsel veri, toplumsal katılım veya ekonomik girişim boyutlarına yöneliktir; kökte kaynak eleştirisi ve kanıt kullanımı vardır.
- B: "Sosyal katılım" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler mekân, görsel veri, toplumsal katılım veya ekonomik girişim boyutlarına yöneliktir; kökte kaynak eleştirisi ve kanıt kullanımı vardır.
- C: Doğru seçenektir. Kaynakların kökeni ve güvenilirliği incelenerek yargıların kanıtlarla ilişkilendirilmesi, kanıta dayalı sorgulama ve araştırmanın temelidir.
- D: "Girişimcilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler mekân, görsel veri, toplumsal katılım veya ekonomik girişim boyutlarına yöneliktir; kökte kaynak eleştirisi ve kanıt kullanımı vardır.
- E: "Mekânsal düşünme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler mekân, görsel veri, toplumsal katılım veya ekonomik girişim boyutlarına yöneliktir; kökte kaynak eleştirisi ve kanıt kullanımı vardır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

21. SORU | Sosyal bilimler alan becerileri: değişim ve sürekliliği algılama

CEVAP: C

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Analiz

Süre: 86 sn

Öğrenciler bir kentin 1950, 1990 ve günümüze ait harita ve fotoğraflarını inceleyerek yerleşim alanı, ulaşım ağı ve kıyı kullanımı bakımından değişen ve devam eden özellikleri tabloya yazmıştır.

Bu etkinlikte ağırlıklı olarak hangi alan becerisi kullanılmaktadır?

- A) Mantıksal muhakeme
- B) Tarihsel empati
- C) Değişim ve sürekliliği algılama
- D) Sosyal katılım
- E) Girişimcilik

Çözüm: Farklı zamanlara ait kanıtlar üzerinden neyin değiştiğini ve neyin sürdüğünü belirlemek, değişim ve sürekliliği algılama becerisidir.

Kritik tuzak: Harita kullanılması mekânsal düşünmeyi de destekleyebilir; ancak öğrencilerden istenen temel işlem zaman içindeki değişim ve devamlılığı karşılaştırmaktır.

Seçenek analizi

- A: "Mantıksal muhakeme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek zaman boyutundaki karşılaştırmayı karşılar; diğerleri duygudaşlık, katılım, genel muhakeme veya girişim süreçlerini anlatır.
- B: "Tarihsel empati" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek zaman boyutundaki karşılaştırmayı karşılar; diğerleri duygudaşlık, katılım, genel muhakeme veya girişim süreçlerini anlatır.
- C: Doğru seçenektir. Farklı zamanlara ait kanıtlar üzerinden neyin değiştiğini ve neyin sürdüğünü belirlemek, değişim ve sürekliliği algılama becerisidir.
- D: "Sosyal katılım" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek zaman boyutundaki karşılaştırmayı karşılar; diğerleri duygudaşlık, katılım, genel muhakeme veya girişim süreçlerini anlatır.
- E: "Girişimcilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek zaman boyutundaki karşılaştırmayı karşılar; diğerleri duygudaşlık, katılım, genel muhakeme veya girişim süreçlerini anlatır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

22. SORU | Kavramsal beceriler: genelleme

CEVAP: E

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Uygulama

Süre: 86 sn

Öğrenciler farklı metallerin ısıtıldığında genişlemesine ilişkin beş ayrı deney sonucunu incelemiş, ortak örüntüyü belirleyerek "Metaller, sıcaklık arttıkça genellikle genişler." sonucuna ulaşmıştır.

Bu süreçte öne çıkan kavramsal beceri hangisidir?

- A) Gözlemlleme
- B) Çözümleme
- C) Özetleme
- D) Sınıflandırma
- E) Genelleme

Çözüm: Birden çok örnekten hareketle ortak örüntüyü belirleyip daha genel bir yargıya ulaşmak genelleme becerisidir.

Kritik tuzak: Deney sonuçlarını gözlemllemek sürecin bir parçasıdır; ancak soruda son aşamada örneklerden genel bir ilke çıkarılması vurgulanmaktadır.

Seçenek analizi

- A: "Gözlemlleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler verileri gruplama, kısaltma, betimleme veya parçalara ayırmayı anlatır; doğru seçenek örneklerden genel sonuca ulaşmayı açıklar.
- B: "Çözümleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler verileri gruplama, kısaltma, betimleme veya parçalara ayırmayı anlatır; doğru seçenek örneklerden genel sonuca ulaşmayı açıklar.
- C: "Özetleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler verileri gruplama, kısaltma, betimleme veya parçalara ayırmayı anlatır; doğru seçenek örneklerden genel sonuca ulaşmayı açıklar.
- D: "Sınıflandırma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler verileri gruplama, kısaltma, betimleme veya parçalara ayırmayı anlatır; doğru seçenek örneklerden genel sonuca ulaşmayı açıklar.
- E: Doğru seçenektir. Birden çok örnekten hareketle ortak örüntüyü belirleyip daha genel bir yargıya ulaşmak genelleme becerisidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

23. SORU | Sosyal-duygusal öğrenme: ilişki becerileri ve çatışma çözme

CEVAP: E

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Orta

Düzyey: Uygulama

Süre: 86 sn

İki grup ortak proje kaynaklarının paylaşımında anlaşmazlık yaşamıştır. Grup sözcüsü tarafları sırayla dinlemiş, “ben dili” kullanmış, ortak ihtiyaçları belirlemiş ve iki tarafın da kabul edebileceği bir çözüm geliştirmiştir.

Bu davranışlar öncelikle hangi sosyal-duygusal öğrenme becerisini gösterir?

- A) Öz farkındalık
- B) Öz düzenleme
- C) Sorumlu karar verme
- D) Sosyal farkındalık
- E) İlişki becerileri

Çözüm: İletişim kurma, etkin dinleme, çatışma çözme ve iş birliğini sürdürme ilişki becerilerinin temel göstergeleridir.

Kritik tuzak: Ortak ihtiyaçları fark etmek sosyal farkındalığı da destekler; ancak taraflar arası iletişimi yönetme ve uzlaşma üretme ilişki becerilerini daha doğrudan gösterir.

Seçenek analizi

- A: “Öz farkındalık” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler kişinin kendini tanıması, duygularını yönetmesi, başkalarını anlaması veya kararın etik sonuçlarına odaklanır; kökte ilişkisel süreç yönetilmektedir.
- B: “Öz düzenleme” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler kişinin kendini tanıması, duygularını yönetmesi, başkalarını anlaması veya kararın etik sonuçlarına odaklanır; kökte ilişkisel süreç yönetilmektedir.
- C: “Sorumlu karar verme” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler kişinin kendini tanıması, duygularını yönetmesi, başkalarını anlaması veya kararın etik sonuçlarına odaklanır; kökte ilişkisel süreç yönetilmektedir.
- D: “Sosyal farkındalık” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer seçenekler kişinin kendini tanıması, duygularını yönetmesi, başkalarını anlaması veya kararın etik sonuçlarına odaklanır; kökte ilişkisel süreç yönetilmektedir.
- E: Doğru seçenektir. İletişim kurma, etkin dinleme, çatışma çözme ve iş birliğini sürdürme ilişki becerilerinin temel göstergeleridir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

24. SORU | Erdem-Değer-Eylem: adalet ve hakkaniyet

CEVAP: C

Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Zorluk: Zor

Düzyey: Değerlendirme

Süre: 108 sn

Okul yönetimi sınırlı sayıda ücretsiz kurs kontenjanını dağıtırken bütün öğrencilere aynı sayıda yer vermek yerine ekonomik koşullar, önceki erişim imkânı ve öğrenme ihtiyacını açık ölçütlerle değerlendirmiştir.

Bu uygulama aşağıdaki değerlerden hangisini en doğrudan somutlaştırır?

- A) Tasarruf
- B) Estetik
- C) Adalet
- D) Özgürlük
- E) Sabır

Çözüm: Adalet değeri yalnızca herkese aynı şeyi vermeyi değil, hak ve ihtiyaçları gözeten hakkaniyetli kararları da içerir. Açık ölçütlere dayalı ihtiyaç önceliği bu değeri somutlaştırır.

Kritik tuzak: “Herkese aynı sayıda yer” eşitlik gibi görünebilir; adalet ise bağlama göre hakça ve gerekçeli dağıtımı gerektirebilir.

Seçenek analizi

- A: “Tasarruf” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hakkaniyetli kaynak dağılımını açıklar; diğer değerler kararın temel ölçütü değildir.
- B: “Estetik” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hakkaniyetli kaynak dağılımını açıklar; diğer değerler kararın temel ölçütü değildir.
- C: Doğru seçenektir. Adalet değeri yalnızca herkese aynı şeyi vermeyi değil, hak ve ihtiyaçları gözeten hakkaniyetli kararları da içerir. Açık ölçütlere dayalı ihtiyaç önceliği bu değeri somutlaştırır.
- D: “Özgürlük” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hakkaniyetli kaynak dağılımını açıklar; diğer değerler kararın temel ölçütü değildir.
- E: “Sabır” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hakkaniyetli kaynak dağılımını açıklar; diğer değerler kararın temel ölçütü değildir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi ve modelin Ortak Metin terminolojisi. Soru ve senaryo özgündür.

GENEL KÜLTÜR | SORULAR 25-40

25. SORU | Türkçe: paragrafta ana düşünce

CEVAP: A

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 92 sn

Arşivler yalnızca geçmişe ait belgelerin saklandığı sessiz depolar değildir. Bir toplumun kararlarını, hatalarını ve değişim süreçlerini izlemeyi mümkün kılan canlı hafıza alanlarıdır. Belgeler düzenlenip erişilebilir hâle gelmediğinde geçmiş, söylentilerin ve seçici hatırlamanın gölgesinde kalır. Bu nedenle arşivcilik, geçmişin korumanın yanında bugünün kararlarını daha sağlam kanıtlara dayandıran kamusal bir hizmettir.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arşivler, toplumsal hafızayı koruyup güncel kararların kanıta dayanmasına katkı sağlar.
 B) Arşivlerin temel görevi eski belgeleri halktan uzak tutmaktır.
 C) Sözlü anlatılar yazılı belgelerden her zaman daha güvenilirdir.
 D) Arşiv belgeleri yalnızca tarihçilerin kullanımına açık olmalıdır.
 E) Toplumlar geçmişteki bütün hatalarını sürekli tekrar eder.

Çözüm: Parça, arşivlerin yalnızca saklama işlevi olmadığını; toplumsal hafıza, erişim ve güncel kararların kanıta dayanması bakımından önem taşıdığını vurgular.

Kritik tuzak: Parçadaki “geçmişin koruma” ifadesine odaklanıp arşivleri pasif depolar olarak görmek ana düşünceyi daraltır.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Parça, arşivlerin yalnızca saklama işlevi olmadığını; toplumsal hafıza, erişim ve güncel kararların kanıta dayanması bakımından önem taşıdığını vurgular.
- B: “Arşivlerin temel görevi eski belgeleri halktan uzak tutmaktır.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek parçanın koruma, erişim ve kamusal karar boyutlarını birlikte kapsar; diğerleri metinde desteklenmez.
- C: “Sözlü anlatılar yazılı belgelerden her zaman daha güvenilirdir.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek parçanın koruma, erişim ve kamusal karar boyutlarını birlikte kapsar; diğerleri metinde desteklenmez.
- D: “Arşiv belgeleri yalnızca tarihçilerin kullanımına açık olmalıdır.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek parçanın koruma, erişim ve kamusal karar boyutlarını birlikte kapsar; diğerleri metinde desteklenmez.
- E: “Toplumlar geçmişteki bütün hatalarını sürekli tekrar eder.” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek parçanın koruma, erişim ve kamusal karar boyutlarını birlikte kapsar; diğerleri metinde desteklenmez.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

26. SORU | Türkçe: cümle sıralama

CEVAP: B

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Zor

Düzy: Analiz

Süre: 114 sn

- I. Böylece ustanın tekniği yanında estetik tercihleri de yeni kuşaklara aktarılır.
 II. Geleneksel sanatlarda öğrenme çoğu zaman usta-çırak ilişkisi içinde gerçekleşir.
 III. Çırak önce malzemeyi tanır ve temel işlemleri tekrarlar.
 IV. Zamanla daha karmaşık motifleri uygulamaya başlar.
 V. Bu süreç yalnızca el becerisinin gelişmesini sağlamaz.

Numaralanmış cümlelerin anlamlı bir paragraf oluşturacak doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II - V - I - III - IV
 B) II - III - IV - V - I
 C) II - IV - III - V - I
 D) III - II - IV - I - V
 E) V - I - II - III - IV

Çözüm: II konuya giriş yapar. III ve IV, çırağın ilerleme basamaklarını sıralar. V, bu sürecin yalnızca el becerisiyle sınırlı olmadığını bildirir; I'deki “Böylece” sözü de V'in açtığı düşünceyi tamamlar.

Kritik tuzak: “Böylece” ile başlayan I. cümle sonuç niteliğindedir; paragrafın başına getirilemez.

Seçenek analizi

- A: “II - V - I - III - IV” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralamada giriş, süreç basamakları ve sonuç ilişkisi kesintisizdir; diğer dizilişlerde zamir ve bağlaç bağlantıları bozulur.
- B: Doğru seçenektir. II konuya giriş yapar. III ve IV, çırağın ilerleme basamaklarını sıralar. V, bu sürecin yalnızca el becerisiyle sınırlı olmadığını bildirir; I'deki “Böylece” sözü de V'in açtığı düşünceyi tamamlar.
- C: “II - IV - III - V - I” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralamada giriş, süreç basamakları ve sonuç ilişkisi kesintisizdir; diğer dizilişlerde zamir ve bağlaç bağlantıları bozulur.
- D: “III - II - IV - I - V” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralamada giriş, süreç basamakları ve sonuç ilişkisi kesintisizdir; diğer dizilişlerde zamir ve bağlaç bağlantıları bozulur.
- E: “V - I - II - III - IV” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralamada giriş, süreç basamakları ve sonuç ilişkisi kesintisizdir; diğer dizilişlerde zamir ve bağlaç bağlantıları bozulur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

27. SORU | Sayısal akıl yürütme

CEVAP: D

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzey: Uygulama

Süre: 86 sn

Bir müze etkinliğine katılan 120 kişinin beşte üçü öğrencidir. Öğrenci bileti 50 TL, yetişkin bileti 80 TL olduğuna göre etkinlikten elde edilen toplam bilet geliri kaç TL'dir?

- A) 7.200
B) 6.600
C) 7.680
D) 7.440
E) 8.160

Çözüm: 120 kişinin 3/5'i 72 öğrencidir; kalan 48 kişi yetişkindir. Gelir $72 \times 50 + 48 \times 80 = 3.600 + 3.840 = 7.440$ TL'dir.

Kritik tuzak: Beşte üç oranını yetişkin sayısına uygulamak ya da 120 kişiyi iki gruba eşit bölmek yanlış sonuca götürür.

Seçenek analizi

- A: "7.200" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek öğrenci ve yetişkin gelirlerinin ayrı hesaplanıp toplanmasıyla bulunur; diğerleri oran veya çarpım hatalarına dayanır.
- B: "6.600" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek öğrenci ve yetişkin gelirlerinin ayrı hesaplanıp toplanmasıyla bulunur; diğerleri oran veya çarpım hatalarına dayanır.
- C: "7.680" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek öğrenci ve yetişkin gelirlerinin ayrı hesaplanıp toplanmasıyla bulunur; diğerleri oran veya çarpım hatalarına dayanır.
- D: Doğru seçenektir. 120 kişinin 3/5'i 72 öğrencidir; kalan 48 kişi yetişkindir. Gelir $72 \times 50 + 48 \times 80 = 3.600 + 3.840 = 7.440$ TL'dir.
- E: "8.160" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek öğrenci ve yetişkin gelirlerinin ayrı hesaplanıp toplanmasıyla bulunur; diğerleri oran veya çarpım hatalarına dayanır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

28. SORU | Mantıksal akıl yürütme: sıralama

CEVAP: B

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Zor

Düzey: Analiz

Süre: 108 sn

K, L, M ve N seminerleri pazartesi-den perşembeye, her gün bir seminer olacak biçimde yapılacaktır.

- K semineri M seminerinden önce yapılacaktır.
- L semineri N seminerinin hemen ardından yapılacaktır.
- M semineri perşembe günü yapılmayacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) N semineri pazartesi günü yapılır.
B) K semineri pazartesi günü yapılır.
C) M semineri çarşamba günü yapılır.
D) L semineri salı günü yapılır.
E) L semineri çarşamba günü yapılır.

Çözüm: N-L ikilisi ardışık olmalıdır. M perşembe olamayacağı ve K, M'den önce gelmek zorunda olduğu için N-L ikilisi çarşamba-perşembe günlerine yerleşir; K pazartesi, M salı olur.

Kritik tuzak: N-L ikilisini pazartesi-salıya yerleştirmek K'nin M'den önce gelmesini sağlayacak iki boş gün bırakmaz.

Seçenek analizi

- A: "N semineri pazartesi günü yapılır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Koşullar birlikte uygulandığında tek mümkün sıralama K-M-N-L olur; bu nedenle K'nin pazartesi olması zorunludur.
- B: Doğru seçenektir. N-L ikilisi ardışık olmalıdır. M perşembe olamayacağı ve K, M'den önce gelmek zorunda olduğu için N-L ikilisi çarşamba-perşembe günlerine yerleşir; K pazartesi, M salı olur.
- C: "M semineri çarşamba günü yapılır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Koşullar birlikte uygulandığında tek mümkün sıralama K-M-N-L olur; bu nedenle K'nin pazartesi olması zorunludur.
- D: "L semineri salı günü yapılır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Koşullar birlikte uygulandığında tek mümkün sıralama K-M-N-L olur; bu nedenle K'nin pazartesi olması zorunludur.
- E: "L semineri çarşamba günü yapılır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Koşullar birlikte uygulandığında tek mümkün sıralama K-M-N-L olur; bu nedenle K'nin pazartesi olması zorunludur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

29. SORU | Türk-İslam devlet ve düşünce tarihi: Siyasetnâme

CEVAP: B

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Kolay

Düzey: Bilgi

Süre: 67 sn

Büyük Selçuklu Devleti'nde vezirlik yapan, devlet yönetimi ve hükümdarlık ilkelerini ele aldığı Siyasetnâme adlı eseri kaleme alan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Yesevî
- B) Nizâmülmülk
- C) Yusuf Has Hâcib
- D) Kaşgarlı Mahmud
- E) Edip Ahmet Yükneki

Çözüm: Nizâmülmülk, Büyük Selçuklu veziridir ve devlet yönetimine ilişkin görüşlerini Siyasetnâme'de toplamıştır.

Kritik tuzak: Kutadgu Bilig'in de yönetim düşüncesi içermesi Yusuf Has Hâcib seçeneğini güçlü bir çeldirici yapabilir; eser adı belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: "Ahmet Yesevî" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer isimler Türk-İslam kültür tarihinin önemli yazarlarıdır ancak Siyasetnâme Nizâmülmülk'e aittir.
- B: Doğru seçenektir. Nizâmülmülk, Büyük Selçuklu veziridir ve devlet yönetimine ilişkin görüşlerini Siyasetnâme'de toplamıştır.
- C: "Yusuf Has Hâcib" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer isimler Türk-İslam kültür tarihinin önemli yazarlarıdır ancak Siyasetnâme Nizâmülmülk'e aittir.
- D: "Kaşgarlı Mahmud" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer isimler Türk-İslam kültür tarihinin önemli yazarlarıdır ancak Siyasetnâme Nizâmülmülk'e aittir.
- E: "Edip Ahmet Yükneki" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer isimler Türk-İslam kültür tarihinin önemli yazarlarıdır ancak Siyasetnâme Nizâmülmülk'e aittir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

30. SORU | Türk-İslam bilim tarihi: Bîrûnî

CEVAP: C

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzey: Bilgi

Süre: 86 sn

Dünya'nın yarıçapını hesaplamaya yönelik çalışmalarıyla tanınan, farklı toplumların inanç ve geleneklerini karşılaştırmalı biçimde incelediği Tahkîku mâ li'l-Hind adlı eseri yazan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) El-Cezerî
- B) Fârâbî
- C) Bîrûnî
- D) Ali Kuşçu
- E) İbn Sînâ

Çözüm: Bîrûnî; astronomi, matematik, coğrafya ve kültür araştırmalarıyla tanınır. Hindistan üzerine karşılaştırmalı eseri ve Dünya'nın boyutlarına ilişkin hesapları onun çalışmalarındandır.

Kritik tuzak: Ali Kuşçu astronomiyle, İbn Sînâ tıpla tanındığı için konu alanı benzerliği yanıltabilir; eser adı Bîrûnî'yi gösterir.

Seçenek analizi

- A: "El-Cezerî" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer bilim insanları farklı alanlarda öne çıkmıştır; verilen eser ve jeodezi çalışmaları Bîrûnî'ye özgüdür.
- B: "Fârâbî" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer bilim insanları farklı alanlarda öne çıkmıştır; verilen eser ve jeodezi çalışmaları Bîrûnî'ye özgüdür.
- C: Doğru seçenektir. Bîrûnî; astronomi, matematik, coğrafya ve kültür araştırmalarıyla tanınır. Hindistan üzerine karşılaştırmalı eseri ve Dünya'nın boyutlarına ilişkin hesapları onun çalışmalarındandır.
- D: "Ali Kuşçu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer bilim insanları farklı alanlarda öne çıkmıştır; verilen eser ve jeodezi çalışmaları Bîrûnî'ye özgüdür.
- E: "İbn Sînâ" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer bilim insanları farklı alanlarda öne çıkmıştır; verilen eser ve jeodezi çalışmaları Bîrûnî'ye özgüdür.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

31. SORU | Osmanlı bibliyografya tarihi: Keşfü'z-Zünûn

CEVAP: E

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzey: Bilgi

Süre: 86 sn

Kâtip Çelebi'nin kitap ve bilim dallarını alfabetik biçimde tanıtan bibliyografik eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seyahatnâme
- B) Mecmûatü't-Tevârîh
- C) Cihannümâ
- D) Kitâb-ı Bahriye
- E) Keşfü'z-Zünûn

Çözüm: Keşfü'z-Zünûn, Kâtip Çelebi'nin eser ve bilim dallarına ilişkin kapsamlı bibliyografik çalışmasıdır. Cihannümâ ise coğrafya eseridir.

Kritik tuzak: Kâtip Çelebi'nin Cihannümâ adlı eserinin daha çok bilinmesi, bibliyografya sorusunda yanlış seçime yol açabilir.

Seçenek analizi

- A: "Seyahatnâme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru eser bibliyografik niteliktedir; diğer seçenekler coğrafya, gezi, denizcilik veya tarih alanındadır.
- B: "Mecmûatü't-Tevârîh" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru eser bibliyografik niteliktedir; diğer seçenekler coğrafya, gezi, denizcilik veya tarih alanındadır.
- C: "Cihannümâ" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru eser bibliyografik niteliktedir; diğer seçenekler coğrafya, gezi, denizcilik veya tarih alanındadır.
- D: "Kitâb-ı Bahriye" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru eser bibliyografik niteliktedir; diğer seçenekler coğrafya, gezi, denizcilik veya tarih alanındadır.
- E: Doğru seçenektir. Keşfü'z-Zünûn, Kâtip Çelebi'nin eser ve bilim dallarına ilişkin kapsamlı bibliyografik çalışmasıdır. Cihannümâ ise coğrafya eseridir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

32. SORU | Divan edebiyatı: Şikâyetnâme

CEVAP: C

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzey: Bilgi

Süre: 86 sn

"Selâm verdim rüşvet değildir deyü almadılar." sözüyle bürokraside yaşadığı sıkıntıyı hicveden Şikâyetnâme adlı eser aşağıdaki şairlerden hangisine aittir?

- A) Nedîm
- B) Bâkî
- C) Fuzûlî
- D) Şeyh Gâlib
- E) Nefî

Çözüm: Şikâyetnâme, Fuzûlî'nin maaş bağlanması sürecinde yaşadığı bürokratik sorunları ironik bir dille anlattığı mektup türündeki eseridir.

Kritik tuzak: Nefî'nin hicivleriyle tanınması çeldirici olabilir; ancak verilen söz ve eser Fuzûlî'ye aittir.

Seçenek analizi

- A: "Nedîm" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer şairler divan edebiyatının önemli temsilcileridir fakat Şikâyetnâme Fuzûlî'nin eseridir.
- B: "Bâkî" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer şairler divan edebiyatının önemli temsilcileridir fakat Şikâyetnâme Fuzûlî'nin eseridir.
- C: Doğru seçenektir. Şikâyetnâme, Fuzûlî'nin maaş bağlanması sürecinde yaşadığı bürokratik sorunları ironik bir dille anlattığı mektup türündeki eseridir.
- D: "Şeyh Gâlib" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer şairler divan edebiyatının önemli temsilcileridir fakat Şikâyetnâme Fuzûlî'nin eseridir.
- E: "Nefî" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Diğer şairler divan edebiyatının önemli temsilcileridir fakat Şikâyetnâme Fuzûlî'nin eseridir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

33. SORU | Geleneksel Türk kitap sanatları: katı'

CEVAP: E

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

Kâğıt veya deri üzerindeki motiflerin ince bir bıçakla oyulup çıkarılması ve başka bir zemine yapıştırılmasıyla oluşturulan geleneksel süsleme sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kündekâri
B) Çini
C) Ebru
D) Tezhip
E) Katı'

Çözüm: Katı', kâğıt ya da derinin kesilmesi ve oyulmasıyla motif oluşturma sanatıdır. Ebru su yüzeyinde, tezhip boya ve altınla, çini seramik yüzeyde, kündekâri ahşapta uygulanır.

Kritik tuzak: Kitap sayfalarında kullanılması tezhip seçeneğini akla getirebilir; teknik olarak kesip oyma işlemi katı' sanatını belirler.

Seçenek analizi

- A: "Kündekâri" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kesme-oyma tekniğine dayanır; diğerleri farklı malzeme ve uygulama yöntemleri kullanır.
- B: "Çini" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kesme-oyma tekniğine dayanır; diğerleri farklı malzeme ve uygulama yöntemleri kullanır.
- C: "Ebru" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kesme-oyma tekniğine dayanır; diğerleri farklı malzeme ve uygulama yöntemleri kullanır.
- D: "Tezhip" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kesme-oyma tekniğine dayanır; diğerleri farklı malzeme ve uygulama yöntemleri kullanır.
- E: Doğru seçenektir. Katı', kâğıt ya da derinin kesilmesi ve oyulmasıyla motif oluşturma sanatıdır. Ebru su yüzeyinde, tezhip boya ve altınla, çini seramik yüzeyde, kündekâri ahşapta uygulanır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

34. SORU | Klasik Osmanlı mimarisi: Mimar Sinan'ın eserleri

CEVAP: B

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Kolay

Düzy: Bilgi

Süre: 67 sn

Mimar Sinan'ın "çıraklık, kalfalık ve ustalık eserim" diye nitelendirdiği yapılar aşağıdakilerin hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

- A) Selimiye Camii - Süleymaniye Camii - Şehzade Camii
B) Şehzade Camii - Süleymaniye Camii - Selimiye Camii
C) Süleymaniye Camii - Şehzade Camii - Selimiye Camii
D) Şehzade Camii - Selimiye Camii - Süleymaniye Camii
E) Süleymaniye Camii - Selimiye Camii - Şehzade Camii

Çözüm: Mimar Sinan, Şehzade Camii'ni çıraklık, Süleymaniye Camii'ni kalfalık, Selimiye Camii'ni ustalık eseri olarak nitelemiştir.

Kritik tuzak: Üç yapının da Mimar Sinan'a ait olması sıralamayı karıştırabilir; belirleyici olan çıraklık-kalfalık-ustalık dizisidir.

Seçenek analizi

- A: "Selimiye Camii - Süleymaniye Camii - Şehzade Camii" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kronolojik ve nitelendirme bakımından doğru sırayı verir; diğerleri yapıların yerini değiştirir.
- B: Doğru seçenektir. Mimar Sinan, Şehzade Camii'ni çıraklık, Süleymaniye Camii'ni kalfalık, Selimiye Camii'ni ustalık eseri olarak nitelemiştir.
- C: "Süleymaniye Camii - Şehzade Camii - Selimiye Camii" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kronolojik ve nitelendirme bakımından doğru sırayı verir; diğerleri yapıların yerini değiştirir.
- D: "Şehzade Camii - Selimiye Camii - Süleymaniye Camii" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kronolojik ve nitelendirme bakımından doğru sırayı verir; diğerleri yapıların yerini değiştirir.
- E: "Süleymaniye Camii - Selimiye Camii - Şehzade Camii" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kronolojik ve nitelendirme bakımından doğru sırayı verir; diğerleri yapıların yerini değiştirir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

35. SORU | Türkiye iklimi: orografik yağış

CEVAP: C

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Denizden gelen nemli hava kütleleri, kıyıya paralel uzanan yüksek dağların yamaçlarında hızla yükselip soğumakta ve yıl boyunca sık yağış bırakmaktadır.

Türkiye'de bu mekanizmanın yıllık yağış miktarını en belirgin artırdığı alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şanlıurfa Platosu
- B) Konya Ovası
- C) Rize ve çevresi
- D) Ergene Havzası
- E) Iğdır Ovası

Çözüm: Rize ve çevresinde Karadeniz'den gelen nemli hava, kıyıya paralel Doğu Karadeniz Dağları boyunca yükselerek yoğun orografik yağış oluşturur.

Kritik tuzak: Nemli deniz etkisinin bulunduğu her kıyıda aynı ölçüde yağış oluşmaz; dağların kıyıya göre uzanışı ve yükseltisi belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: "Şanlıurfa Platosu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek denizden gelen nemli havanın kıyıya paralel dağlar boyunca yükseldiği alanı gösterir; diğer alanlarda bu mekanizma aynı güçte değildir.
- B: "Konya Ovası" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek denizden gelen nemli havanın kıyıya paralel dağlar boyunca yükseldiği alanı gösterir; diğer alanlarda bu mekanizma aynı güçte değildir.
- C: Doğru seçenektir. Rize ve çevresinde Karadeniz'den gelen nemli hava, kıyıya paralel Doğu Karadeniz Dağları boyunca yükselerek yoğun orografik yağış oluşturur.
- D: "Ergene Havzası" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek denizden gelen nemli havanın kıyıya paralel dağlar boyunca yükseldiği alanı gösterir; diğer alanlarda bu mekanizma aynı güçte değildir.
- E: "Iğdır Ovası" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek denizden gelen nemli havanın kıyıya paralel dağlar boyunca yükseldiği alanı gösterir; diğer alanlarda bu mekanizma aynı güçte değildir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

36. SORU | Türkiye ulaşım coğrafyası: Gülek Boğazı

CEVAP: C

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Kolay

Düzy: Bilgi

Süre: 67 sn

İç Anadolu'yu Çukurova'ya bağlayan ve Toros Dağları üzerindeki tarihî geçitlerden biri olan boğaz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zigana Geçidi
- B) Kop Geçidi
- C) Gülek Boğazı
- D) Belen Geçidi
- E) Sertavul Geçidi

Çözüm: Gülek Boğazı, Orta Toroslar üzerinden İç Anadolu ile Çukurova arasındaki ulaşımın tarih boyunca önemli olmuştur.

Kritik tuzak: Belen Geçidi de Akdeniz çevresinde önemli bir geçittir; ancak Amanoslar üzerinden İskenderun çevresini sağlar.

Seçenek analizi

- A: "Zigana Geçidi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek İç Anadolu-Çukurova bağlantısını sağlar; diğer geçitlerin bölgesel konumları farklıdır.
- B: "Kop Geçidi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek İç Anadolu-Çukurova bağlantısını sağlar; diğer geçitlerin bölgesel konumları farklıdır.
- C: Doğru seçenektir. Gülek Boğazı, Orta Toroslar üzerinden İç Anadolu ile Çukurova arasındaki ulaşımın tarih boyunca önemli olmuştur.
- D: "Belen Geçidi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek İç Anadolu-Çukurova bağlantısını sağlar; diğer geçitlerin bölgesel konumları farklıdır.
- E: "Sertavul Geçidi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek İç Anadolu-Çukurova bağlantısını sağlar; diğer geçitlerin bölgesel konumları farklıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

37. SORU | Türkiye akarsuları: Hazar Denizi havzası

CEVAP: D

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Zor

Düzy: Analiz

Süre: 108 sn

Türkiye'den doğduktan sonra ülke sınırları dışına çıkarak sularını Hazar Denizi'ne ulaştıran akarsular aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Asi - Göksu
- B) Fırat - Dicle
- C) Çoruh - Yeşilırmak
- D) Aras - Kura
- E) Meriç - Ergene

Çözüm: Aras ve Kura, Türkiye'nin kuzeydoğusundan doğar ve Kafkasya üzerinden Hazar Denizi havzasına ulaşır. Fırat-Dicle Basra Körfezi'ne, Çoruh Karadeniz'e, Asi Akdeniz'e yönelir.

Kritik tuzak: Fırat ve Dicle'nin sınır aşan akarsular olması doğru olsa da ulaştıkları havza Hazar değil Basra Körfezi'dir.

Seçenek analizi

- A: "Asi - Göksu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru çift aynı dış drenaj havzasına, Hazar'a ulaşır; diğer çiftlerde havzalar farklıdır.
- B: "Fırat - Dicle" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru çift aynı dış drenaj havzasına, Hazar'a ulaşır; diğer çiftlerde havzalar farklıdır.
- C: "Çoruh - Yeşilırmak" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru çift aynı dış drenaj havzasına, Hazar'a ulaşır; diğer çiftlerde havzalar farklıdır.
- D: Doğru seçenektir. Aras ve Kura, Türkiye'nin kuzeydoğusundan doğar ve Kafkasya üzerinden Hazar Denizi havzasına ulaşır. Fırat-Dicle Basra Körfezi'ne, Çoruh Karadeniz'e, Asi Akdeniz'e yönelir.
- E: "Meriç - Ergene" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru çift aynı dış drenaj havzasına, Hazar'a ulaşır; diğer çiftlerde havzalar farklıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

38. SORU | UNESCO Dünya Mirası: Ani Arkeolojik Alanı

CEVAP: D

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzy: Bilgi

Süre: 86 sn

Orta Çağ'da İpek Yolu üzerindeki önemli ticaret ve kültür merkezlerinden biri olan, surları ve çok sayıda dinî yapıyla tanınan Ani Arkeolojik Alanı hangi ilimizdedir?

- A) Ağrı
- B) Van
- C) Erzurum
- D) Kars
- E) Sivas

Çözüm: Ani Arkeolojik Alanı, Kars il sınırlarında, Türkiye-Ermenistan sınırı yakınındadır ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.

Kritik tuzak: Doğu Anadolu'daki başka tarihî merkezlerle coğrafi yakınlık, özellikle Erzurum ve Van seçeneklerini çeldirici yapabilir.

Seçenek analizi

- A: "Ağrı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru il Kars'tır; diğer iller Ani'nin idari konumunu karşılamaz.
- B: "Van" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru il Kars'tır; diğer iller Ani'nin idari konumunu karşılamaz.
- C: "Erzurum" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru il Kars'tır; diğer iller Ani'nin idari konumunu karşılamaz.
- D: Doğru seçenektir. Ani Arkeolojik Alanı, Kars il sınırlarında, Türkiye-Ermenistan sınırı yakınındadır ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.
- E: "Sivas" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru il Kars'tır; diğer iller Ani'nin idari konumunu karşılamaz.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

39. SORU | Türk halk müziği: Âşık Veysel

CEVAP: C

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzy: Bilgi

Süre: 86 sn

“Uzun İnce Bir Yoldayım”, “Kara Toprak” ve “Dostlar Beni Hatırlasın” eserleriyle tanınan halk ozanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dadaloğlu
B) Karacaoğlu
C) Âşık Veysel
D) Âşık Mahzuni Şerif
E) Neşet Ertaş

Çözüm: Verilen eserler, 20. yüzyıl halk şiiri ve müziğinin önemli temsilcisi Âşık Veysel Şatıroğlu'na aittir.

Kritik tuzak: Diğer isimler de güçlü halk ozanlarıdır; eser adları doğru kişiyi ayırt etmeyi sağlar.

Seçenek analizi

- A: “Dadaloğlu” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verilen üç eserin sahibidir; diğer sanatçıların repertuarı farklıdır.
- B: “Karacaoğlu” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verilen üç eserin sahibidir; diğer sanatçıların repertuarı farklıdır.
- C: Doğru seçenektir. Verilen eserler, 20. yüzyıl halk şiiri ve müziğinin önemli temsilcisi Âşık Veysel Şatıroğlu'na aittir.
- D: “Âşık Mahzuni Şerif” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verilen üç eserin sahibidir; diğer sanatçıların repertuarı farklıdır.
- E: “Neşet Ertaş” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek verilen üç eserin sahibidir; diğer sanatçıların repertuarı farklıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

40. SORU | Tablo yorumlama: nüfus yoğunluğu

CEVAP: A

Bölüm: Genel Kültür

Zorluk: Orta

Düzy: Uygulama

Süre: 89 sn

Aşağıdaki tabloda dört bölgenin nüfusu ve yüz ölçümü verilmiştir.

Bölge	Nüfus	Yüz ölçümü (km²)
K	1.200.000	20.000
L	900.000	10.000
M	1.500.000	30.000
N	800.000	8.000

Buna göre aritmetik nüfus yoğunluğu en yüksek olan bölge hangisidir?

- A) N
B) K ve M eşittir
C) M
D) L
E) K

Çözüm: Aritmetik nüfus yoğunluğu nüfusun yüz ölçümüne bölünmesiyle bulunur: $K=60$, $L=90$, $M=50$, $N=100$ kişi/km². En yüksek değer N bölgesindedir.

Kritik tuzak: En yüksek nüfusa sahip bölgeyi seçmek, yoğunluk hesabında yüz ölçümünü göz ardı etmek olur.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Aritmetik nüfus yoğunluğu nüfusun yüz ölçümüne bölünmesiyle bulunur: $K=60$, $L=90$, $M=50$, $N=100$ kişi/km². En yüksek değer N bölgesindedir.
- B: “K ve M eşittir” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek nüfus/yüz ölçümü oranı en büyük olan bölgedir; diğerleri mutlak nüfus veya yanlış oran karşılaştırmasına dayanır.
- C: “M” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek nüfus/yüz ölçümü oranı en büyük olan bölgedir; diğerleri mutlak nüfus veya yanlış oran karşılaştırmasına dayanır.
- D: “L” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek nüfus/yüz ölçümü oranı en büyük olan bölgedir; diğerleri mutlak nüfus veya yanlış oran karşılaştırmasına dayanır.
- E: “K” kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek nüfus/yüz ölçümü oranı en büyük olan bölgedir; diğerleri mutlak nüfus veya yanlış oran karşılaştırmasına dayanır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, mantık ve coğrafya soru yaklaşımı; yerleşik kültür ve alan bilgisi. Soru özgündür.

MEVZUAT | SORULAR 41-56

41. SORU | 1982 Anayasası: dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma

CEVAP: A

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

1982 Anayasası'na göre;

I. dilekçe hakkı,

II. bilgi edinme hakkı,

III. Kamu Denetçisine başvurma hakkı

haklarından hangileri aynı anayasa maddesinde düzenlenmiştir?

A) I, II ve III

B) Yalnız II

C) I ve II

D) Yalnız I

E) II ve III

Çözüm: Anayasa'nın 74. maddesi dilekçe, bilgi edinme ve Kamu Denetçisine başvurma haklarını birlikte düzenler.**Kritik tuzak:** Kamu Denetçisine başvurunun ayrı bir kurumla ilgili olması, bu hakkın farklı bir maddede yer aldığı izlenimini verebilir.**Seçenek analizi**

- A: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 74. maddesi dilekçe, bilgi edinme ve Kamu Denetçisine başvurma haklarını birlikte düzenler.
- B: "Yalnız II" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek üç hakkın da 74. maddede yer aldığını belirtir; diğerleri madde kapsamını eksik bırakır.
- C: "I ve II" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek üç hakkın da 74. maddede yer aldığını belirtir; diğerleri madde kapsamını eksik bırakır.
- D: "Yalnız I" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek üç hakkın da 74. maddede yer aldığını belirtir; diğerleri madde kapsamını eksik bırakır.
- E: "II ve III" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek üç hakkın da 74. maddede yer aldığını belirtir; diğerleri madde kapsamını eksik bırakır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası m.74. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

42. SORU | 1982 Anayasası: Cumhurbaşkanının görev süresi

CEVAP: E

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Kolay

Düzy: Bilgi

Süre: 67 sn

1982 Anayasası'na göre Cumhurbaşkanının görev süresi ve bir kimsenin en fazla seçilebileceği dönem sayısı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) 6 yıl - iki dönem

B) 7 yıl - bir dönem

C) 5 yıl - üç dönem

D) 4 yıl - iki dönem

E) 5 yıl - iki dönem

Çözüm: Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır ve bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.**Kritik tuzak:** Eski anayasal düzenlemelerdeki süreleri güncel hükümle karıştırmak yanlış seçime yol açabilir.**Seçenek analizi**

- A: "6 yıl - iki dönem" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem görev süresini hem de seçilme sınırını birlikte doğru verir.
- B: "7 yıl - bir dönem" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem görev süresini hem de seçilme sınırını birlikte doğru verir.
- C: "5 yıl - üç dönem" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem görev süresini hem de seçilme sınırını birlikte doğru verir.
- D: "4 yıl - iki dönem" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek hem görev süresini hem de seçilme sınırını birlikte doğru verir.
- E: Doğru seçenektir. Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır ve bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası m.101. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

43. SORU | 1982 Anayasası: TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçim dönemi

CEVAP: A

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Kolay

Düzy: Bilgi

Süre: 67 sn

1982 Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri, normal koşullarda kaç yılda bir ve hangi biçimde yapılır?

- A) Beş yılda bir, aynı günde
 B) Beş yılda bir, farklı günlerde
 C) Altı yılda bir, aynı günde
 D) Dört yılda bir, aynı günde
 E) Dört yılda bir, farklı günlerde

Çözüm: Anayasa'nın 77. maddesine göre TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı gün yapılır.

Kritik tuzak: TBMM'nin geçmişteki dört yıllık seçim dönemini güncel hükümle karıştırmamak gerekir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 77. maddesine göre TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı gün yapılır.
- B: "Beş yılda bir, farklı günlerde" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel seçim süresini ve seçimlerin eş zamanlı yapılmasını birlikte belirtir.
- C: "Altı yılda bir, aynı günde" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel seçim süresini ve seçimlerin eş zamanlı yapılmasını birlikte belirtir.
- D: "Dört yılda bir, aynı günde" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel seçim süresini ve seçimlerin eş zamanlı yapılmasını birlikte belirtir.
- E: "Dört yılda bir, farklı günlerde" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel seçim süresini ve seçimlerin eş zamanlı yapılmasını birlikte belirtir.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası m.77. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

44. SORU | 1982 Anayasası: kamu hizmetlerinin asli ve sürekli görevleri

CEVAP: E

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Zor

Düzy: Analiz

Süre: 108 sn

Bir kamu kurumunda, genel idare esaslarına göre yürütülen ve kurumun temel hizmetinin sürekliliği için zorunlu olan görevlerin kimler eliyle yürütüleceği tartışılmaktadır.

1982 Anayasası'na göre bu nitelikteki asli ve sürekli görevler aşağıdakilerden hangisi eliyle görülür?

- A) Her durumda hizmet alımı yapılan şirketler
 B) Sadece özel hukuk tüzel kişileri
 C) Yalnızca işçiler
 D) Yalnızca seçilmiş yerel yöneticiler
 E) Memurlar ve diğer kamu görevlileri

Çözüm: Anayasa'nın 128. maddesine göre devletin, kamu iktisadi teşebbüslerinin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Kritik tuzak: Her kamu hizmetinin mutlaka memur eliyle yürütüleceği sonucu çıkarılamaz; hüküm genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli görevlerle sınırlıdır.

Seçenek analizi

- A: "Her durumda hizmet alımı yapılan şirketler" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek anayasal personel kategorisini karşılar; diğerleri asli ve sürekli görevler için anayasal kural değildir.
- B: "Sadece özel hukuk tüzel kişileri" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek anayasal personel kategorisini karşılar; diğerleri asli ve sürekli görevler için anayasal kural değildir.
- C: "Yalnızca işçiler" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek anayasal personel kategorisini karşılar; diğerleri asli ve sürekli görevler için anayasal kural değildir.
- D: "Yalnızca seçilmiş yerel yöneticiler" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek anayasal personel kategorisini karşılar; diğerleri asli ve sürekli görevler için anayasal kural değildir.
- E: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 128. maddesine göre devletin, kamu iktisadi teşebbüslerinin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası m.128. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

45. SORU | 1982 Anayasası: disiplin kararlarının yargısal denetimi

CEVAP: D

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzyey: Kavrama

Süre: 86 sn

Bir kamu görevlisine disiplin cezası verilmiş ve kurum içi itiraz yolları tamamlanmıştır.

1982 Anayasası bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Yargı yolu ancak kurum amirinin izniyle açılabilir.
 B) Disiplin cezası verilmeden önce savunma alınmasına gerek yoktur.
 C) Disiplin kararlarına karşı yalnızca yasama organına başvurulabilir.
 D) **Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılmaz.**
 E) Uyarma ve kınama cezaları hiçbir biçimde yargıya taşınamaz.

Çözüm: Anayasa'nın 129. maddesine göre disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılmaz. Ayrıca savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilemez.

Kritik tuzak: Eski düzenlemelerde uyarma ve kınamaya ilişkin yargı yolu sınırlamalarını güncel anayasal hükümle karıştırmak çeldiricidir.

Seçenek analizi

- A: "Yargı yolu ancak kurum amirinin izniyle açılabilir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel anayasal güvenceyi ifade eder; diğerleri savunma ve yargı yolunu hukuka aykırı biçimde sınırlar.
- B: "Disiplin cezası verilmeden önce savunma alınmasına gerek yoktur." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel anayasal güvenceyi ifade eder; diğerleri savunma ve yargı yolunu hukuka aykırı biçimde sınırlar.
- C: "Disiplin kararlarına karşı yalnızca yasama organına başvurulabilir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel anayasal güvenceyi ifade eder; diğerleri savunma ve yargı yolunu hukuka aykırı biçimde sınırlar.
- D: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 129. maddesine göre disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılmaz. Ayrıca savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilemez.
- E: "Uyarma ve kınama cezaları hiçbir biçimde yargıya taşınamaz." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek güncel anayasal güvenceyi ifade eder; diğerleri savunma ve yargı yolunu hukuka aykırı biçimde sınırlar.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası m.129. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

46. SORU | 657 sayılı Kanun: özürsüz göreve gelmeme

CEVAP: E

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Kolay

Düzyey: Bilgi

Süre: 67 sn

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek fiilinin karşılığı olan disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kınama
 B) Devlet memurluğundan çıkarma
 C) Uyarma
 D) Kademe ilerlemesinin durdurulması
 E) **Aylıktan kesme**

Çözüm: 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek, aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller arasında sayılmıştır.

Kritik tuzak: Bir yıl içinde toplam yirmi gün göreve gelmeme fiili memurluktan çıkarma gerektirdiğinden gün sayıları karıştırılmamalıdır.

Seçenek analizi

- A: "Kınama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bir veya iki günlük özürsüz devamsızlığın karşılığıdır; diğer cezalar farklı ağırlıktaki fiiller içindir.
- B: "Devlet memurluğundan çıkarma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bir veya iki günlük özürsüz devamsızlığın karşılığıdır; diğer cezalar farklı ağırlıktaki fiiller içindir.
- C: "Uyarma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bir veya iki günlük özürsüz devamsızlığın karşılığıdır; diğer cezalar farklı ağırlıktaki fiiller içindir.
- D: "Kademe ilerlemesinin durdurulması" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bir veya iki günlük özürsüz devamsızlığın karşılığıdır; diğer cezalar farklı ağırlıktaki fiiller içindir.
- E: Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek, aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller arasında sayılmıştır.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.125. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

47. SORU | 657 sayılı Kanun: disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesi**CEVAP: D**

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzey: Uygulama

Süre: 86 sn

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir memur, disiplin cezasının özlük dosyasından silinmesini istemek için cezanın uygulanmasından itibaren;

- uyarma veya kınama cezasında en az kaç yıl,
- diğer disiplin cezalarında en az kaç yıl

geçmesini beklemelidir?

- A) 5 yıl - 7 yıl
- B) 10 yıl - 15 yıl
- C) 7 yıl - 10 yıl
- D) 5 yıl - 10 yıl
- E) 3 yıl - 5 yıl

Çözüm: Kanun'un 133. maddesine göre uyarma ve kınama cezaları için beş yıl, diğer disiplin cezaları için on yıl sonra atamaya yetkili amire başvurulabilir.

Kritik tuzak: Disiplin cezasının kendiliğinden silindiği düşünülmemelidir; süre dolduktan sonra başvuru ve olumlu değerlendirme gerekir.

Seçenek analizi

- A: "5 yıl - 7 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki ceza grubu için kanundaki farklı bekleme sürelerini verir.
- B: "10 yıl - 15 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki ceza grubu için kanundaki farklı bekleme sürelerini verir.
- C: "7 yıl - 10 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki ceza grubu için kanundaki farklı bekleme sürelerini verir.
- D: Doğru seçenektir. Kanun'un 133. maddesine göre uyarma ve kınama cezaları için beş yıl, diğer disiplin cezaları için on yıl sonra atamaya yetkili amire başvurulabilir.
- E: "3 yıl - 5 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki ceza grubu için kanundaki farklı bekleme sürelerini verir.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.133. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

48. SORU | 657 sayılı Kanun: çekilenlerin yeniden atanması**CEVAP: D**

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Zor

Düzey: Bilgi

Süre: 108 sn

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre görevinden usulüne uygun biçimde çekilen bir memur, kural olarak en erken ne kadar süre geçtikten sonra yeniden devlet memurluğuna atanabilir?

- A) 1 yıl
- B) 2 yıl
- C) 3 ay
- D) 6 ay
- E) 3 yıl

Çözüm: Kanun'un 97. maddesine göre çekilme usulüne uygun davrananlar altı ay geçmeden yeniden devlet memurluğuna alınamaz.

Kritik tuzak: Usule aykırı çekilmiş sayılanlar için bir yıllık bekleme süresi bulunduğundan, çekilme biçimi dikkatle okunmalıdır.

Seçenek analizi

- A: "1 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek usulüne uygun çekilme hâline aittir; diğer süreler farklı ihlal veya bekleme durumlarıyla karıştırılmamalıdır.
- B: "2 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek usulüne uygun çekilme hâline aittir; diğer süreler farklı ihlal veya bekleme durumlarıyla karıştırılmamalıdır.
- C: "3 ay" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek usulüne uygun çekilme hâline aittir; diğer süreler farklı ihlal veya bekleme durumlarıyla karıştırılmamalıdır.
- D: Doğru seçenektir. Kanun'un 97. maddesine göre çekilme usulüne uygun davrananlar altı ay geçmeden yeniden devlet memurluğuna alınamaz.
- E: "3 yıl" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek usulüne uygun çekilme hâline aittir; diğer süreler farklı ihlal veya bekleme durumlarıyla karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.94 ve m.97. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

49. SORU | 1739 sayılı Kanun: planlılık ilkesi

CEVAP: E

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Millî eğitim hizmetleri düzenlenirken ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedefleri; bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile insan gücü ve istihdam ilişkileri birlikte dikkate alınmıştır.

Bu yaklaşım 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki hangi temel ilkeyle en doğrudan ilişkilidir?

- A) Laiklik
- B) Süreklilik
- C) Her yerde eğitim
- D) Karma eğitim
- E) Planlılık

Çözüm: Planlılık ilkesi, millî eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma amaçlarına uygun; bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile insan gücü-istihdam ilişkileri dikkate alınarak düzenlenmesini öngörür.

Kritik tuzak: "Gelişmelere uyum" ifadesi süreklilik gibi görünebilir; kökte kalkınma, insan gücü ve istihdamla sistemli planlama vurgulanmaktadır.

Seçenek analizi

- A: "Laiklik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim hizmetlerinin kalkınma ve insan gücü ihtiyaçlarıyla planlı ilişkilendirilmesini açıklar.
- B: "Süreklilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim hizmetlerinin kalkınma ve insan gücü ihtiyaçlarıyla planlı ilişkilendirilmesini açıklar.
- C: "Her yerde eğitim" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim hizmetlerinin kalkınma ve insan gücü ihtiyaçlarıyla planlı ilişkilendirilmesini açıklar.
- D: "Karma eğitim" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim hizmetlerinin kalkınma ve insan gücü ihtiyaçlarıyla planlı ilişkilendirilmesini açıklar.
- E: Doğru seçenektir. Planlılık ilkesi, millî eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma amaçlarına uygun; bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile insan gücü-istihdam ilişkileri dikkate alınarak düzenlenmesini öngörür.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu m.14. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

50. SORU | 1739 sayılı Kanun: öğretmenlik mesleğinin niteliği

CEVAP: C

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

Bir yönetici, "Öğretmenin görevi yalnızca sınıfta ders anlatmaktır; eğitimle ilgili yönetim sorumluluğu öğretmenlik mesleğinin kapsamında değildir." demiştir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre bu görüş aşağıdakilerden hangisiyle düzeltilmelidir?

- A) Öğretmenlik, yönetim görevleriyle ilişkisi olmayan teknik bir iştir.
- B) Öğretmenlik yalnızca ders saatlerinde yürütülen geçici bir kamu görevidir.
- C) **Devletin eğitim, öğretim ve bunlarla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği**
- D) Her yükseköğretim mezunu öğretmenlik görevini doğrudan üstlenebilir.
- E) Öğretmenlik yalnızca özel öğretim kurumlarında yürütülen serbest meslektir.

Çözüm: 1739 sayılı Kanun, öğretmenliği devletin eğitim, öğretim ve bunlarla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlar. Yöneticinin görüşü mesleğin yönetim ve ihtisas boyutlarını dışladığı için yanlıştır.

Kritik tuzak: Öğretmenin temel görünür işi ders vermek olsa da kanundaki meslek tanımı eğitimle ilgili yönetim görevlerini de kapsar.

Seçenek analizi

- A: "Öğretmenlik, yönetim görevleriyle ilişkisi olmayan teknik bir iştir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanundaki özel ihtisas ve ilgili yönetim görevleri boyutunu içerir; diğerleri mesleği daraltır veya yanlış tanımlar.
- B: "Öğretmenlik yalnızca ders saatlerinde yürütülen geçici bir kamu görevidir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanundaki özel ihtisas ve ilgili yönetim görevleri boyutunu içerir; diğerleri mesleği daraltır veya yanlış tanımlar.
- C: Doğru seçenektir. 1739 sayılı Kanun, öğretmenliği devletin eğitim, öğretim ve bunlarla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlar. Yöneticinin görüşü mesleğin yönetim ve ihtisas boyutlarını dışladığı için yanlıştır.
- D: "Her yükseköğretim mezunu öğretmenlik görevini doğrudan üstlenebilir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanundaki özel ihtisas ve ilgili yönetim görevleri boyutunu içerir; diğerleri mesleği daraltır veya yanlış tanımlar.
- E: "Öğretmenlik yalnızca özel öğretim kurumlarında yürütülen serbest meslektir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanundaki özel ihtisas ve ilgili yönetim görevleri boyutunu içerir; diğerleri mesleği daraltır veya yanlış tanımlar.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu m.43. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

51. SORU | 222 sayılı Kanun: ilkokul ve ortaokulların kuruluş biçimi

CEVAP: A

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre ilköğretim kurumlarının kuruluş biçimiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İlkokul ve ortaokulların bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır; imkân ve şartlara göre birlikte kuruluş yapılabilir.
 B) Bağımsız okul kurulması yalnızca istisnai ve geçici hâllerde mümkündür.
 C) İlkokullar özel hukuk tüzel kişiliği biçiminde kurulmak zorundadır.
 D) İlkokul ve ortaokulların her durumda aynı bina ve yönetim altında kurulması zorunludur.
 E) Ortaokullar yalnızca liselerle birlikte kurulabilir.

Çözüm: Kanuna göre ilkokul ve ortaokulların bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.

Kritik tuzak: "Birlikte okul" uygulamalarının yaygın görülmesi, kanundaki asıl kuralın bağımsız kuruluş olduğu gerçeğini gölgeleyebilir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Kanuna göre ilkokul ve ortaokulların bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.
- B: "Bağımsız okul kurulması yalnızca istisnai ve geçici hâllerde mümkündür." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek esas kural ile istisnai esnekliği birlikte verir; diğerleri hükmü tersine çevirir veya gereksiz zorunluluk getirir.
- C: "İlkokullar özel hukuk tüzel kişiliği biçiminde kurulmak zorundadır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek esas kural ile istisnai esnekliği birlikte verir; diğerleri hükmü tersine çevirir veya gereksiz zorunluluk getirir.
- D: "İlkokul ve ortaokulların her durumda aynı bina ve yönetim altında kurulması zorunludur." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek esas kural ile istisnai esnekliği birlikte verir; diğerleri hükmü tersine çevirir veya gereksiz zorunluluk getirir.
- E: "Ortaokullar yalnızca liselerle birlikte kurulabilir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek esas kural ile istisnai esnekliği birlikte verir; diğerleri hükmü tersine çevirir veya gereksiz zorunluluk getirir.

Kaynak dayanağı: 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, ilköğretim kurumlarının kuruluşuna ilişkin hükümler. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

52. SORU | 3071 sayılı Kanun: dilekçede bulunması gereken unsurlar

CEVAP: A

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzy: Bilgi

Süre: 86 sn

Bir vatandaş, belirli bir konuya ilişkin dilekçesinde adını, soyadını ve ikametgâh adresini yazmış; ancak dilekçeyi imzalamadan yetkili makama göndermiştir.

3071 sayılı Kanun'a göre bu başvuruyla ilgili en uygun değerlendirme hangisidir?

- A) İmza zorunlu unsurlardan biri olduğu için dilekçe bu eksiklik giderilmeden usulüne uygun değildir.
 B) Noter onayı olmadığı için başvuru incelenemez.
 C) Telefon numarası bulunmadığı için dilekçe kesinlikle geçersizdir.
 D) Dilekçenin avukat tarafından yazılmaması başvuruyu geçersiz kılar.
 E) İş adresi yazılmadığı için ikametgâh adresi dikkate alınamaz.

Çözüm: 3071 sayılı Kanun'a göre dilekçede ad, soyad, imza ve iş veya ikametgâh adresi bulunmalıdır. Başvuruda imza eksik olduğu için zorunlu unsurlardan biri tamamlanmamıştır.

Kritik tuzak: İkametgâh adresinin bulunması iletişim unsurunu karşılar; eksiklik telefon ya da noter onayı değil imzadır.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. 3071 sayılı Kanun'a göre dilekçede ad, soyad, imza ve iş veya ikametgâh adresi bulunmalıdır. Başvuruda imza eksik olduğu için zorunlu unsurlardan biri tamamlanmamıştır.
- B: "Noter onayı olmadığı için başvuru incelenemez." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanunda sayılan zorunlu unsur eksikliğini doğru belirler; diğerleri kanunda genel zorunluluk olarak öngörülme koşulları ileri sürer.
- C: "Telefon numarası bulunmadığı için dilekçe kesinlikle geçersizdir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanunda sayılan zorunlu unsur eksikliğini doğru belirler; diğerleri kanunda genel zorunluluk olarak öngörülme koşulları ileri sürer.
- D: "Dilekçenin avukat tarafından yazılmaması başvuruyu geçersiz kılar." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanunda sayılan zorunlu unsur eksikliğini doğru belirler; diğerleri kanunda genel zorunluluk olarak öngörülme koşulları ileri sürer.
- E: "İş adresi yazılmadığı için ikametgâh adresi dikkate alınamaz." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kanunda sayılan zorunlu unsur eksikliğini doğru belirler; diğerleri kanunda genel zorunluluk olarak öngörülme koşulları ileri sürer.

Kaynak dayanağı: 3071 sayılı Dilekçe Hakkında Kullanılmasına Dair Kanun m.4. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

53. SORU | 4982 sayılı Kanun: tavsiye ve mütalaa talepleri

CEVAP: C

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Zor

Düzy: Kavrama

Süre: 108 sn

Bir kişi, bir kamu kurumundan belirli bir yatırım kararının kendisi açısından uygun olup olmadığı konusunda kişisel tavsiye ve hukuki görüş istemiştir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu bakımından bu talep nasıl değerlendirilir?

- A) Talep, hiçbir gerekçe gösterilmeden gizli bilgi sayılır.
 B) Kurum, talebi mutlaka on beş iş günü içinde görüş vererek karşılar.
 C) **Tavsiye ve mütalaa talebi olduğu için Kanun kapsamı dışındadır.**
 D) Kurum, başvuruyu doğrudan mahkemeye gönderir.
 E) Başvuru yalnızca noter aracılığıyla yapılırsa incelenir.

Çözüm: 4982 sayılı Kanun'a göre tavsiye ve mütalaa talepleri Kanun kapsamı dışındadır. Bilgi edinme hakkı mevcut bilgi ve belgelere erişimi sağlar; kurumdan kişiye özel görüş üretmesini zorunlu kılmaz.

Kritik tuzak: Başvurunun bir kamu kurumuna yapılmış olması her talebi bilgi edinme başvurusu hâline getirmez; talebin niteliği belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: "Talep, hiçbir gerekçe gösterilmeden gizli bilgi sayılır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bilgi-belge erişimi ile yeni tavsiye/görüş üretme talebini ayırır; diğerleri Kanunda yer almayan yükümlölükler getirir.
- B: "Kurum, talebi mutlaka on beş iş günü içinde görüş vererek karşılar." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bilgi-belge erişimi ile yeni tavsiye/görüş üretme talebini ayırır; diğerleri Kanunda yer almayan yükümlölükler getirir.
- C: Doğru seçenektir. 4982 sayılı Kanun'a göre tavsiye ve mütalaa talepleri Kanun kapsamı dışındadır. Bilgi edinme hakkı mevcut bilgi ve belgelere erişimi sağlar; kurumdan kişiye özel görüş üretmesini zorunlu kılmaz.
- D: "Kurum, başvuruyu doğrudan mahkemeye gönderir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bilgi-belge erişimi ile yeni tavsiye/görüş üretme talebini ayırır; diğerleri Kanunda yer almayan yükümlölükler getirir.
- E: "Başvuru yalnızca noter aracılığıyla yapılırsa incelenir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek bilgi-belge erişimi ile yeni tavsiye/görüş üretme talebini ayırır; diğerleri Kanunda yer almayan yükümlölükler getirir.

Kaynak dayanağı: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu m.27. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

54. SORU | 5018 sayılı Kanun: kamu kaynaklarının kullanımı

CEVAP: A

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda kamu kaynaklarının kullanılmasında birlikte gözetilmesi gereken üç temel ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) **Etkililik - ekonomiklik - verimlilik**
 B) Yetki - temsil - vesayet
 C) Kârlılık - rekabet - özelleştirme
 D) Gizlilik - merkezîyetçilik - hız
 E) Eşitlik - kıdem - hiyerarşi

Çözüm: 5018 sayılı Kanun, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli biçimde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verme sorumluluğuyla birlikte esas alır.

Kritik tuzak: Ekonomiklik kavramını yalnızca kârlılık olarak yorumlamak kamu yönetimindeki ölçütleri özel işletme mantığıyla karıştırır.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. 5018 sayılı Kanun, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli biçimde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verme sorumluluğuyla birlikte esas alır.
- B: "Yetki - temsil - vesayet" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kamu kaynaklarının kullanımında kanunun benimsediği üçlü ölçütü verir.
- C: "Kârlılık - rekabet - özelleştirme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kamu kaynaklarının kullanımında kanunun benimsediği üçlü ölçütü verir.
- D: "Gizlilik - merkezîyetçilik - hız" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kamu kaynaklarının kullanımında kanunun benimsediği üçlü ölçütü verir.
- E: "Eşitlik - kıdem - hiyerarşi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kamu kaynaklarının kullanımında kanunun benimsediği üçlü ölçütü verir.

Kaynak dayanağı: 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, amaç ve temel ilkeler. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

55. SORU | 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

CEVAP: D

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzyey: Uygulama

Süre: 86 sn

Millî Eğitim Bakanlığında;

- merkezî sistemle yürütölen yerleştirme ve bitirme sınavlarını planlama,
- sınav sonuç belgelerini düzenleme,
- sınavlara yapılan itirazları inceleme

görevlerini yürüten hizmet birimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- B) Personel Genel Müdürlüğü
- C) Strateji Geliştirme Başkanlığı
- D) **Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü**
- E) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Çözüm: Bu görevler 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Kritik tuzak: Sınavlarda teknoloji kullanılması, görevi Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne aitmiş gibi gösterebilir; asıl görev sınav hizmetlerinin yürütölmesidir.

Seçenek analizi

- A: "Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek merkezî sınavların planlama, uygulama, sonuç ve itiraz süreçlerinden sorumlu birimdir.
- B: "Personel Genel Müdürlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek merkezî sınavların planlama, uygulama, sonuç ve itiraz süreçlerinden sorumlu birimdir.
- C: "Strateji Geliştirme Başkanlığı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek merkezî sınavların planlama, uygulama, sonuç ve itiraz süreçlerinden sorumlu birimdir.
- D: Doğru seçenektir. Bu görevler 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.
- E: "Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek merkezî sınavların planlama, uygulama, sonuç ve itiraz süreçlerinden sorumlu birimdir.

Kaynak dayanağı: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, MEB hizmet birimleri. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

56. SORU | 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

CEVAP: D

Bölüm: Mevzuat

Zorluk: Orta

Düzyey: Uygulama

Süre: 86 sn

Millî Eğitim Bakanlığında dijital eğitim içerikleri ve platformları geliştirme, eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına yönelik çalışmalar yürütme ve bu alandaki yenilikleri izleme görevi öncelikle hangi hizmet birimine aittir?

- A) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
- B) İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü
- C) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- D) **Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü**
- E) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

Çözüm: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre eğitim teknolojileri, dijital içerik ve yenilik çalışmaları Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün görev alanındadır.

Kritik tuzak: Dijital içeriklerin temel eğitimde kullanılması, görevin Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne ait olduğı anlamına gelmez; teknoloji altyapısı ve içerik geliştirme sorumluluğı farklı birimdedir.

Seçenek analizi

- A: "Temel Eğitim Genel Müdürlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim teknolojileri ve dijital içerik alanındaki uzman hizmet birimidir.
- B: "İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim teknolojileri ve dijital içerik alanındaki uzman hizmet birimidir.
- C: "Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim teknolojileri ve dijital içerik alanındaki uzman hizmet birimidir.
- D: Doğru seçenektir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre eğitim teknolojileri, dijital içerik ve yenilik çalışmaları Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün görev alanındadır.
- E: "Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eğitim teknolojileri ve dijital içerik alanındaki uzman hizmet birimidir.

Kaynak dayanağı: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü görevleri. Yürürlükteki temel mevzuatın yerleşik hükümleri ve 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat soru biçimi. Yayın öncesinde güncel Resmî Gazete ve Mevzuat Bilgi Sistemi metniyle son kontrol önerilir. Soru özgündür.

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK | SORULAR 57-68

57. SORU | Güney Cephesi'nin özellikleri

CEVAP: E

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Millî Mücadele'nin Güney Cephesi'nde Maraş, Antep ve Urfa çevresindeki direnişle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bölgedeki işgaller Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla sona ermiştir.
 B) Mücadele yalnızca diplomatik görüşmelerle sürdürülmüş, silahlı direniş yaşanmamıştır.
 C) Cephedeki bütün savaşlar düzenli ordunun merkezî komutasıyla yürütülmüştür.
 D) Cepheye Yunan ordusuna karşı savaşılmıştır.
 E) Yerel halkın örgütlediği millî kuvvetler, Fransız ve Ermeni birliklerine karşı etkili olmuştur.

Çözüm: Güney Cephesi'nde direniş büyük ölçüde yerel halkın ve millî kuvvetlerin mücadelesiyle yürütülmüş; Fransa ile 1921 Ankara Antlaşması sonrasında cephe kapanmıştır.

Kritik tuzak: Millî Mücadele'de düzenli ordunun önemini bütün cephelere aynı biçimde genellemek Güney Cephesi'nin yerel direniş özelliğini gözden kaçırır.

Seçenek analizi

- A: "Bölgedeki işgaller Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla sona ermiştir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek cephenin aktörlerini ve düşmanını doğru belirtir; diğerleri Batı Cephesi veya farklı antlaşmalarla karıştırır.
- B: "Mücadele yalnızca diplomatik görüşmelerle sürdürülmüş, silahlı direniş yaşanmamıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek cephenin aktörlerini ve düşmanını doğru belirtir; diğerleri Batı Cephesi veya farklı antlaşmalarla karıştırır.
- C: "Cephedeki bütün savaşlar düzenli ordunun merkezî komutasıyla yürütülmüştür." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek cephenin aktörlerini ve düşmanını doğru belirtir; diğerleri Batı Cephesi veya farklı antlaşmalarla karıştırır.
- D: "Cepheye Yunan ordusuna karşı savaşılmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek cephenin aktörlerini ve düşmanını doğru belirtir; diğerleri Batı Cephesi veya farklı antlaşmalarla karıştırır.
- E: Doğru seçenektir. Güney Cephesi'nde direniş büyük ölçüde yerel halkın ve millî kuvvetlerin mücadelesiyle yürütülmüş; Fransa ile 1921 Ankara Antlaşması sonrasında cephe kapanmıştır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

58. SORU | Antep'e Gazi unvanı verilmesi

CEVAP: D

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Kolay

Düzy: Bilgi

Süre: 67 sn

Millî Mücadele'deki direniş nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 1921 yılında "Gazi" unvanı verilen şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adana
 B) Kilis
 C) Urfa
 D) Antep
 E) Maraş

Çözüm: TBMM, Antep'in direnişini onurlandırmak amacıyla 1921'de şehre "Gazi" unvanı vermiştir; şehir daha sonra Gaziantep adını almıştır.

Kritik tuzak: Maraş ve Urfa da sonradan onursal unvanlar almıştır; tarih ve unvan eşleştirmesi dikkat gerektirir.

Seçenek analizi

- A: "Adana" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek Gazi unvanının verildiği şehirdir; diğer şehirlerin unvanları ve tarihleri farklıdır.
- B: "Kilis" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek Gazi unvanının verildiği şehirdir; diğer şehirlerin unvanları ve tarihleri farklıdır.
- C: "Urfa" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek Gazi unvanının verildiği şehirdir; diğer şehirlerin unvanları ve tarihleri farklıdır.
- D: Doğru seçenektir. TBMM, Antep'in direnişini onurlandırmak amacıyla 1921'de şehre "Gazi" unvanı vermiştir; şehir daha sonra Gaziantep adını almıştır.
- E: "Maraş" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek Gazi unvanının verildiği şehirdir; diğer şehirlerin unvanları ve tarihleri farklıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

59. SORU | 1924 Anayasası'nın temel özellikleri

CEVAP: C

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Zor

Düzy: Analiz

Süre: 108 sn

1924 Anayasası ile ilgili;

I. Devletin yönetim biçiminin cumhuriyet olduğu belirtilmiştir.

II. Yasama ve yürütme yetkilerinin TBMM'de toplandığı, yürütmenin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu eliyle kullanılacağı kabul edilmiştir.

III. Yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılacağı düzenlenmiştir.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) I, II ve III
 D) I ve II
 E) II ve III

Çözüm: 1924 Anayasası cumhuriyeti esas almış, güçler birliği ve görevler ayrılığı anlayışıyla yürütmenin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu eliyle kullanılmasını öngörmüş, yargı yetkisini bağımsız mahkemelere vermiştir.

Kritik tuzak: "Güçler birliği" ifadesi yargının da TBMM tarafından kullanılacağı biçiminde yorumlanmamalıdır; Anayasa yargı bağımsızlığını kabul etmiştir.

Seçenek analizi

- A: "Yalnız I" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek 1924 Anayasası'nın yönetim, yürütme ve yargı düzenini birlikte doğru verir.
- B: "Yalnız II" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek 1924 Anayasası'nın yönetim, yürütme ve yargı düzenini birlikte doğru verir.
- C: Doğru seçenektir. 1924 Anayasası cumhuriyeti esas almış, güçler birliği ve görevler ayrılığı anlayışıyla yürütmenin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu eliyle kullanılmasını öngörmüş, yargı yetkisini bağımsız mahkemelere vermiştir.
- D: "I ve II" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek 1924 Anayasası'nın yönetim, yürütme ve yargı düzenini birlikte doğru verir.
- E: "II ve III" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek 1924 Anayasası'nın yönetim, yürütme ve yargı düzenini birlikte doğru verir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

60. SORU | Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

CEVAP: B

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

Aşağıdakilerden hangisi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile ilgili doğru bir bilgidir?

- A) Çok partili hayatın kalıcı biçimde başlamasını sağlamıştır.
 B) Cumhuriyet döneminin ilk muhalefet partisi olmuş ve Şeyh Said İsyanı sonrasında kapatılmıştır.
 C) Millî Mücadele yıllarında Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin yerine kurulmuştur.
 D) Mustafa Kemal'in isteğiyle Fethi Okyar tarafından 1930'da kurulmuştur.
 E) Menemen Olayı'ndan sonra kendiliğinden kapanmıştır.

Çözüm: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 1924'te kurulmuş, Cumhuriyet döneminin ilk muhalefet partisi olmuş ve 1925'te Şeyh Said İsyanı sonrasında kapatılmıştır.

Kritik tuzak: Fethi Okyar ve 1930 bilgileri Serbest Cumhuriyet Fırkası'na aittir; iki muhalefet denemesi karıştırılabilir.

Seçenek analizi

- A: "Çok partili hayatın kalıcı biçimde başlamasını sağlamıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş niteliği ve kapanış bağlamını doğru eşleştirir; diğerleri Serbest Fırka veya farklı dönemlerle ilgilidir.
- B: Doğru seçenektir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 1924'te kurulmuş, Cumhuriyet döneminin ilk muhalefet partisi olmuş ve 1925'te Şeyh Said İsyanı sonrasında kapatılmıştır.
- C: "Millî Mücadele yıllarında Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin yerine kurulmuştur." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş niteliği ve kapanış bağlamını doğru eşleştirir; diğerleri Serbest Fırka veya farklı dönemlerle ilgilidir.
- D: "Mustafa Kemal'in isteğiyle Fethi Okyar tarafından 1930'da kurulmuştur." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş niteliği ve kapanış bağlamını doğru eşleştirir; diğerleri Serbest Fırka veya farklı dönemlerle ilgilidir.
- E: "Menemen Olayı'ndan sonra kendiliğinden kapanmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş niteliği ve kapanış bağlamını doğru eşleştirir; diğerleri Serbest Fırka veya farklı dönemlerle ilgilidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

61. SORU | Serbest Cumhuriyet Fırkası

CEVAP: D

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzyey: Analiz

Süre: 86 sn

1930'da kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İkinci TBMM açılmadan önce kurulmuş ilk siyasi partidir.
 B) 1946 seçimlerinden sonra iktidara gelmiştir.
 C) Şeyh Sait İsyanı'nın örgütleyicisi olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.
 D) Atatürk'ün teşvikiyle Fethi Okyar tarafından kurulmuş, kısa süre sonra kurucusu tarafından feshedilmiştir.
 E) Millî Mücadele boyunca İstanbul Hükümetini desteklemiştir.

Çözüm: Serbest Cumhuriyet Fırkası, kontrollü bir çok partili hayat denemesi olarak Atatürk'ün teşvikiyle Fethi Okyar tarafından kurulmuş; kısa süre sonra oluşan siyasi gerilimler nedeniyle kurucusu tarafından kapatılmıştır.

Kritik tuzak: Partinin kapatılması ile Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının hükümet kararıyla kapatılması birbirinden ayrılmalıdır.

Seçenek analizi

- A: "İkinci TBMM açılmadan önce kurulmuş ilk siyasi partidir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş amacı, kurucusu ve sona eriş biçimini doğru verir; diğerleri dönem ve parti karışıklıklarıdır.
- B: "1946 seçimlerinden sonra iktidara gelmiştir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş amacı, kurucusu ve sona eriş biçimini doğru verir; diğerleri dönem ve parti karışıklıklarıdır.
- C: "Şeyh Sait İsyanı'nın örgütleyicisi olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş amacı, kurucusu ve sona eriş biçimini doğru verir; diğerleri dönem ve parti karışıklıklarıdır.
- D: Doğru seçenektir. Serbest Cumhuriyet Fırkası, kontrollü bir çok partili hayat denemesi olarak Atatürk'ün teşvikiyle Fethi Okyar tarafından kurulmuş; kısa süre sonra oluşan siyasi gerilimler nedeniyle kurucusu tarafından kapatılmıştır.
- E: "Millî Mücadele boyunca İstanbul Hükümetini desteklemiştir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kuruluş amacı, kurucusu ve sona eriş biçimini doğru verir; diğerleri dönem ve parti karışıklıklarıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

62. SORU | Menemen Olayı ve laiklik

CEVAP: D

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Kolay

Düzyey: Kavrama

Süre: 67 sn

1930 Menemen Olayı, Cumhuriyet yönetimine karşı dinî söylemlerle girişilen bir ayaklanma ve Asteğmen Kubilay'ın öldürülmesiyle sonuçlanmıştır.

Bu olay, aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisinin korunmasının önemini en doğrudan göstermiştir?

- A) Milliyetçilik
 B) Halkçılık
 C) Cumhuriyetçilik
 D) Laiklik
 E) Devletçilik

Çözüm: Menemen Olayı, dinin siyasî düzeni değiştirmek amacıyla kullanılmasının doğurduğu tehdidi göstermiş; laik Cumhuriyet düzeninin korunması gereğini öne çıkarmıştır.

Kritik tuzak: Olay Cumhuriyet yönetimine de yönelmiş olsa da dinî temelli siyasal başkaldırı niteliği laiklik ilkesini daha doğrudan ilgilendirir.

Seçenek analizi

- A: "Milliyetçilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek olayın din-devlet ilişkisi boyutunu açıklar; diğer ilkeler ikincil düzeyde ilişkilendirilebilir.
- B: "Halkçılık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek olayın din-devlet ilişkisi boyutunu açıklar; diğer ilkeler ikincil düzeyde ilişkilendirilebilir.
- C: "Cumhuriyetçilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek olayın din-devlet ilişkisi boyutunu açıklar; diğer ilkeler ikincil düzeyde ilişkilendirilebilir.
- D: Doğru seçenektir. Menemen Olayı, dinin siyasî düzeni değiştirmek amacıyla kullanılmasının doğurduğu tehdidi göstermiş; laik Cumhuriyet düzeninin korunması gereğini öne çıkarmıştır.
- E: "Devletçilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek olayın din-devlet ilişkisi boyutunu açıklar; diğer ilkeler ikincil düzeyde ilişkilendirilebilir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

63. SORU | 1933 Üniversite Reformu

CEVAP: A

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzyey: Bilgi

Süre: 86 sn

1933 Üniversite Reformu kapsamında aşağıdaki gelişmelerden hangisi gerçekleşmiştir?

- A) Darülfünun kaldırılarak İstanbul Üniversitesi kurulmuştur.
 B) Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiştir.
 C) Köy Enstitüleri açılmıştır.
 D) Türk Tarih Kurumu kurulmuştur.
 E) Millet Mektepleri açılmıştır.

Çözüm: 1933 Üniversite Reformu ile Darülfünun kaldırılmış ve İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. Reform, yükseköğretimin bilimsel ve kurumsal yapısını yenilemeyi amaçlamıştır.

Kritik tuzak: Diğer seçeneklerin tümü eğitim ve kültür alanındaki yeniliklerdir; ancak farklı tarihlerde gerçekleşmiştir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. 1933 Üniversite Reformu ile Darülfünun kaldırılmış ve İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. Reform, yükseköğretimin bilimsel ve kurumsal yapısını yenilemeyi amaçlamıştır.
- B: "Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiştir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek doğrudan 1933 reformunun kurumsal sonucudur; diğerleri farklı reform süreçleridir.
- C: "Köy Enstitüleri açılmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek doğrudan 1933 reformunun kurumsal sonucudur; diğerleri farklı reform süreçleridir.
- D: "Türk Tarih Kurumu kurulmuştur." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek doğrudan 1933 reformunun kurumsal sonucudur; diğerleri farklı reform süreçleridir.
- E: "Millet Mektepleri açılmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek doğrudan 1933 reformunun kurumsal sonucudur; diğerleri farklı reform süreçleridir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

64. SORU | Cumhuriyet dönemi ekonomi politikası: özel girişimden devletçiliğe geçiş

CEVAP: D

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Zor

Düzyey: Analiz

Süre: 108 sn

Cumhuriyet'in ilk yıllarında özel girişimi desteklemek amacıyla Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmış; ancak sermaye ve girişimci yetersizliği ile 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı sonrasında devletin sanayi yatırımlarındaki rolü artmıştır.

Bu gelişmelerden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarım sektörü tamamen göz ardı edilmiştir.
 B) Devletçilik ilkesi yabancı sermayenin bütün faaliyetlerini yasaklamıştır.
 C) Özel mülkiyet bütünüyle kaldırılmıştır.
 D) Ekonomi politikasında koşullara göre özel girişimi destekleyen ve devlet müdahalesini artıran pragmatik bir yol izlenmiştir.
 E) Ekonomik kararlar yalnızca savaş döneminde alınmıştır.

Çözüm: Cumhuriyet yönetimi önce özel girişimi teşvik etmiş, yetersizlikler ve küresel kriz karşısında devletin öncü yatırım rolünü artırmıştır. Bu, katı bir doktrinden çok ihtiyaçlara göre şekillenen pragmatik devletçilik anlayışını gösterir.

Kritik tuzak: Devletin ekonomide rol alması, özel mülkiyetin veya özel girişimin tamamen ortadan kaldırıldığı anlamına gelmez.

Seçenek analizi

- A: "Tarım sektörü tamamen göz ardı edilmiştir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek dönemler arasındaki politika değişimini birlikte açıklar; diğerleri aşırı ve tarihsel olarak yanlış genellemelerdir.
- B: "Devletçilik ilkesi yabancı sermayenin bütün faaliyetlerini yasaklamıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek dönemler arasındaki politika değişimini birlikte açıklar; diğerleri aşırı ve tarihsel olarak yanlış genellemelerdir.
- C: "Özel mülkiyet bütünüyle kaldırılmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek dönemler arasındaki politika değişimini birlikte açıklar; diğerleri aşırı ve tarihsel olarak yanlış genellemelerdir.
- D: Doğru seçenektir. Cumhuriyet yönetimi önce özel girişimi teşvik etmiş, yetersizlikler ve küresel kriz karşısında devletin öncü yatırım rolünü artırmıştır. Bu, katı bir doktrinden çok ihtiyaçlara göre şekillenen pragmatik devletçilik anlayışını gösterir.
- E: "Ekonomik kararlar yalnızca savaş döneminde alınmıştır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek dönemler arasındaki politika değişimini birlikte açıklar; diğerleri aşırı ve tarihsel olarak yanlış genellemelerdir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

65. SORU | MTA, Etibank ve Sümerbank'ın işlevleri

CEVAP: A

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Zor

Düzyey: Uygulama

Süre: 108 sn

Cumhuriyet döneminde;

- maden kaynaklarını araştırma,
- madencilik yatırımlarını finanse etme ve işletme,
- sanayi tesisleri kurup üretim yapma

görevleri için oluşturulan kurumlar aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

- A) MTA - Etibank - Sümerbank
 B) Etibank - MTA - Sümerbank
 C) Sümerbank - Etibank - MTA
 D) Sümerbank - MTA - Etibank
 E) MTA - Sümerbank - Etibank

Çözüm: Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü (MTA) maden arama ve araştırma; Etibank madencilik finansmanı ve işletme; Sümerbank ise sanayi tesisleri kurma ve üretim alanlarında görev üstlenmiştir.

Kritik tuzak: Etibank ve MTA'nın ikisinin de madencilik alanında bulunması, araştırma ile işletme-finance işlevlerinin karıştırılmasına yol açabilir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü (MTA) maden arama ve araştırma; Etibank madencilik finansmanı ve işletme; Sümerbank ise sanayi tesisleri kurma ve üretim alanlarında görev üstlenmiştir.
- B: "Etibank - MTA - Sümerbank" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralama araştırma, madencilik finansmanı/işletme ve sanayi üretimi işlevlerini kurumlarla doğru eşleştirir.
- C: "Sümerbank - Etibank - MTA" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralama araştırma, madencilik finansmanı/işletme ve sanayi üretimi işlevlerini kurumlarla doğru eşleştirir.
- D: "Sümerbank - MTA - Etibank" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralama araştırma, madencilik finansmanı/işletme ve sanayi üretimi işlevlerini kurumlarla doğru eşleştirir.
- E: "MTA - Sümerbank - Etibank" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru sıralama araştırma, madencilik finansmanı/işletme ve sanayi üretimi işlevlerini kurumlarla doğru eşleştirir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

66. SORU | 1926 Ankara Antlaşması ve Musul

CEVAP: C

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzyey: Bilgi

Süre: 86 sn

Türkiye, İngiltere ve Irak arasında imzalanan 1926 Ankara Antlaşması ile aşağıdaki sorunlardan hangisi çözüme bağlanmıştır?

- A) Boğazlar sorunu
 B) Kapitülasyonlar sorunu
 C) Musul sorunu
 D) Hatay sorunu
 E) Nüfus mübadelesi sorunu

Çözüm: 1926 Ankara Antlaşması, Türkiye-Irak sınırını ve Musul meselesini düzenleyerek Musul'un Irak'ta kalmasını kesinleştirmiştir.

Kritik tuzak: Lozan'da çözülemeyen bir konu olması, Boğazlar veya mübadele sorunlarıyla karıştırılmasına yol açabilir; antlaşmanın temel konusu Musul'dur.

Seçenek analizi

- A: "Boğazlar sorunu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek antlaşmanın ana uyuşmazlığını belirtir; diğer sorunlar farklı antlaşma ve süreçlerde ele alınmıştır.
- B: "Kapitülasyonlar sorunu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek antlaşmanın ana uyuşmazlığını belirtir; diğer sorunlar farklı antlaşma ve süreçlerde ele alınmıştır.
- C: Doğru seçenektir. 1926 Ankara Antlaşması, Türkiye-Irak sınırını ve Musul meselesini düzenleyerek Musul'un Irak'ta kalmasını kesinleştirmiştir.
- D: "Hatay sorunu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek antlaşmanın ana uyuşmazlığını belirtir; diğer sorunlar farklı antlaşma ve süreçlerde ele alınmıştır.
- E: "Nüfus mübadelesi sorunu" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek antlaşmanın ana uyuşmazlığını belirtir; diğer sorunlar farklı antlaşma ve süreçlerde ele alınmıştır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

67. SORU | Atatürk ilkeleri: cumhuriyetçilik ve millî egemenlik

CEVAP: D

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Bir yönetim anlayışında siyasi iktidarın kaynağının millete ait olduğu, yöneticilerin seçimle belirlendiği ve kamu görevlerinin belirli bir kişi ya da aileye miras yoluyla geçmediği kabul edilmektedir.

Bu anlayış aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

- A) Devletçilik
- B) İnkılapçılık
- C) Halkçılık
- D) Cumhuriyetçilik
- E) Laiklik

Çözüm: Cumhuriyetçilik, egemenliğin millete ait olması ve yöneticilerin seçimle işbaşına gelmesi esasına dayanır; yönetimin hanedan yoluyla devrini reddeder.

Kritik tuzak: Eşit yurttaşlık vurgusu halkçılıkla ilişkili olsa da kökte yönetim biçimi ve egemenlik kaynağı belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: "Devletçilik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek millî egemenlik ve seçimli yönetimi açıklar; diğer ilkeler farklı toplumsal ve ekonomik alanlara yöneliktir.
- B: "İnkılapçılık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek millî egemenlik ve seçimli yönetimi açıklar; diğer ilkeler farklı toplumsal ve ekonomik alanlara yöneliktir.
- C: "Halkçılık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek millî egemenlik ve seçimli yönetimi açıklar; diğer ilkeler farklı toplumsal ve ekonomik alanlara yöneliktir.
- D: Doğru seçenektir. Cumhuriyetçilik, egemenliğin millete ait olması ve yöneticilerin seçimle işbaşına gelmesi esasına dayanır; yönetimin hanedan yoluyla devrini reddeder.
- E: "Laiklik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek millî egemenlik ve seçimli yönetimi açıklar; diğer ilkeler farklı toplumsal ve ekonomik alanlara yöneliktir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

68. SORU | Laiklik ilkesine yönelik inkılaplar

CEVAP: B

Bölüm: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Aşağıdaki inkılaplardan hangileri laiklik ilkesiyle doğrudan ilişkilidir?

- I. Halifeliğin kaldırılması
- II. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü
- III. Kabotaj Kanunu'nun kabulü

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) Yalnız I
- D) I, II ve III
- E) II ve III

Çözüm: Halifeliğin kaldırılması ve eğitim kurumlarının Tevhid-i Tedrisat ile birleştirilmesi, dinî otoritenin siyasal ve eğitimsel yapı üzerindeki belirleyiciliğini azaltan laiklik doğrultusundaki adımlardır. Kabotaj Kanunu ekonomik bağımsızlıkla ilgilidir.

Kritik tuzak: Kabotaj Kanunu'nun millî egemenlikle ilişkisi, onu laiklik kapsamına sokmaz; reformun doğrudan amacı ekonomik ve denizcilik egemenliğidir.

Seçenek analizi

- A: "Yalnız II" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek din-devlet ve eğitim düzenini laikleştiren iki inkılabı içerir; III farklı bir alandadır.
- B: Doğru seçenektir. Halifeliğin kaldırılması ve eğitim kurumlarının Tevhid-i Tedrisat ile birleştirilmesi, dinî otoritenin siyasal ve eğitimsel yapı üzerindeki belirleyiciliğini azaltan laiklik doğrultusundaki adımlardır. Kabotaj Kanunu ekonomik bağımsızlıkla ilgilidir.
- C: "Yalnız I" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek din-devlet ve eğitim düzenini laikleştiren iki inkılabı içerir; III farklı bir alandadır.
- D: "I, II ve III" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek din-devlet ve eğitim düzenini laikleştiren iki inkılabı içerir; III farklı bir alandadır.
- E: "II ve III" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek din-devlet ve eğitim düzenini laikleştiren iki inkılabı içerir; III farklı bir alandadır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük soru yaklaşımı; yerleşik tarih bilgisi. Soru özgündür.

EĞİTİM BİLİMLERİ | SORULAR 69-80

69. SORU | Yenilenmiş Bloom taksonomisi: yaratma

CEVAP: D

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Kolay

Düzy: Kavrama

Süre: 67 sn

Öğrencilerden okulun atık sorununa ilişkin verileri inceleyip özgün bir azaltma modeli tasarlamaları, modeli denemeleri ve gerekçeleriyle sunmaları istenmiştir.

Bu görev yenilenmiş Bloom taksonomisinde ağırlıklı olarak hangi bilişsel süreç boyutuna karşılık gelir?

- A) Hatırlama
- B) Uygulama
- C) Çözümleme
- D) Yaratma
- E) Anlama

Çözüm: Özgün bir model tasarlamak ve parçaları yeni bir bütün hâlinde düzenlemek, taksonominin yaratma düzeyine karşılık gelir.

Kritik tuzak: Verileri çözümlemek görevin bir aşamasıdır; ancak nihai performans özgün bir ürün tasarlamaktır.

Seçenek analizi

- A: "Hatırlama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yeni ve özgün bir ürün oluşturmayı açıklar; diğerleri daha alt düzey süreçlerdir.
- B: "Uygulama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yeni ve özgün bir ürün oluşturmayı açıklar; diğerleri daha alt düzey süreçlerdir.
- C: "Çözümleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yeni ve özgün bir ürün oluşturmayı açıklar; diğerleri daha alt düzey süreçlerdir.
- D: Doğru seçenektir. Özgün bir model tasarlamak ve parçaları yeni bir bütün hâlinde düzenlemek, taksonominin yaratma düzeyine karşılık gelir.
- E: "Anlama" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek yeni ve özgün bir ürün oluşturmayı açıklar; diğerleri daha alt düzey süreçlerdir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

70. SORU | Çoklu zekâ kuramı: müziksel-ritmik zekâ

CEVAP: E

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Kolay

Düzy: Kavrama

Süre: 67 sn

Bir öğrenci yeni kavramları ritim ve melodiye dönüştürdüğünde daha kolay hatırlamakta; ses örüntülerini ayırt etmede ve beste yapmada başarılı olmaktadır.

Bu öğrencide baskın olduğu söylenebilecek zekâ alanı hangisidir?

- A) Mantıksal-matematiksel zekâ
- B) Sözel-dilsel zekâ
- C) Doğacı zekâ
- D) Bedensel-kinestetik zekâ
- E) Müziksel-ritmik zekâ

Çözüm: Ritim, melodi, ses örüntülerini ayırt etme ve beste yapma müziksel-ritmik zekânın göstergeleridir.

Kritik tuzak: Kavramları hatırlama amacı sözel zekâyı düşündürebilir; belirleyici olan öğrenmede ritim ve melodinin kullanılmasıdır.

Seçenek analizi

- A: "Mantıksal-matematiksel zekâ" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ses ve ritim örüntülerine duyarlılığı açıklar; diğer zekâ alanlarının temel göstergeleri farklıdır.
- B: "Sözel-dilsel zekâ" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ses ve ritim örüntülerine duyarlılığı açıklar; diğer zekâ alanlarının temel göstergeleri farklıdır.
- C: "Doğacı zekâ" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ses ve ritim örüntülerine duyarlılığı açıklar; diğer zekâ alanlarının temel göstergeleri farklıdır.
- D: "Bedensel-kinestetik zekâ" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ses ve ritim örüntülerine duyarlılığı açıklar; diğer zekâ alanlarının temel göstergeleri farklıdır.
- E: Doğru seçenektir. Ritim, melodi, ses örüntülerini ayırt etme ve beste yapma müziksel-ritmik zekânın göstergeleridir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

71. SORU | Proje tabanlı öğrenme

CEVAP: E

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Öğrenciler altı hafta boyunca okul çevresindeki gürültü kirliliğini ölçmüş, farklı derslerden yararlanarak verileri çözümlemiş, uzmanlarla görüşmüş ve uygulanabilir bir çözüm prototipi geliştirip yerel paydaşlara sunmuştur.

Bu öğrenme süreci aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine en uygun örnektir?

- A) Sunuş yoluyla öğretim
- B) Tam öğrenme
- C) Bireyselleştirilmiş öğretim
- D) Programlı öğretim
- E) Proje tabanlı öğrenme

Çözüm: Uzun süreli araştırma, gerçek yaşam problemi, disiplinler arası çalışma, somut ürün ve paydaşlara sunum proje tabanlı öğrenmenin ayırt edici özellikleridir.

Kritik tuzak: Gerçek bir sorun bulunması probleme dayalı öğrenmeyi çağırıştırabilir; burada süreç somut ve kamuya sunulan bir ürünle, uzun süreli proje döngüsüyle tamamlanmaktadır.

Seçenek analizi

- A: "Sunuş yoluyla öğretim" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek otantik problem ve ürün odaklı uzun süreli süreci açıklar; diğerleri öğretmen sunumu veya bireysel ilerleme modelleridir.
- B: "Tam öğrenme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek otantik problem ve ürün odaklı uzun süreli süreci açıklar; diğerleri öğretmen sunumu veya bireysel ilerleme modelleridir.
- C: "Bireyselleştirilmiş öğretim" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek otantik problem ve ürün odaklı uzun süreli süreci açıklar; diğerleri öğretmen sunumu veya bireysel ilerleme modelleridir.
- D: "Programlı öğretim" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek otantik problem ve ürün odaklı uzun süreli süreci açıklar; diğerleri öğretmen sunumu veya bireysel ilerleme modelleridir.
- E: Doğru seçenektir. Uzun süreli araştırma, gerçek yaşam problemi, disiplinler arası çalışma, somut ürün ve paydaşlara sunum proje tabanlı öğrenmenin ayırt edici özellikleridir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

72. SORU | Altı şapkalı düşünme: siyah şapka

CEVAP: B

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Kolay

Düzy: Uygulama

Süre: 67 sn

Altı şapkalı düşünme tekniğinde bir öğrenci önerilen projenin olası risklerini, eksiklerini ve neden başarısız olabileceğini kanıtlara dayanarak değerlendirmektedir.

Bu öğrenci hangi renk şapkanın işlevini yerine getirmektedir?

- A) Kırmızı şapka
- B) Siyah şapka
- C) Yeşil şapka
- D) Sarı şapka
- E) Beyaz şapka

Çözüm: Siyah şapka; riskleri, sakıncaları, sınırlılıkları ve eleştirel yargıları öne çıkarır.

Kritik tuzak: Eleştirel olmak olumsuz duygulara dayanmak değildir; kırmızı şapka duyguları, siyah şapka gerekçeli risk değerlendirmesini temsil eder.

Seçenek analizi

- A: "Kırmızı şapka" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ihtiyat ve risk analizini açıklar; diğer renkler bilgi, duygu, olumlu yön veya yaratıcılığa odaklanır.
- B: Doğru seçenektir. Siyah şapka; riskleri, sakıncaları, sınırlılıkları ve eleştirel yargıları öne çıkarır.
- C: "Yeşil şapka" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ihtiyat ve risk analizini açıklar; diğer renkler bilgi, duygu, olumlu yön veya yaratıcılığa odaklanır.
- D: "Sarı şapka" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ihtiyat ve risk analizini açıklar; diğer renkler bilgi, duygu, olumlu yön veya yaratıcılığa odaklanır.
- E: "Beyaz şapka" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek ihtiyat ve risk analizini açıklar; diğer renkler bilgi, duygu, olumlu yön veya yaratıcılığa odaklanır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

73. SORU | Sınıf yönetimi: örtüşme

CEVAP: A

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzy: Uygulama

Süre: 86 sn

Öğretmen bir grupta deney düzeneğini kontrol ederken sınıfın diğer tarafındaki tartışmayı göz işaretiyle durdurmuş, aynı anda kapıdaki öğrencinin sorusunu kısa bir yönlendirmeye çözmüştür.

Kounin'in sınıf yönetimi kavramlarına göre öğretmenin bu davranışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Örtüşme (aynı anda birden çok olayı yönetme)
 B) Dalga etkisi
 C) Geçişlerin pürüzsüzlüğü
 D) Doygunluğu önleme
 E) Grup odağı

Çözüm: Örtüşme, öğretmenin aynı anda birden fazla sınıf olayını fark edip yönetebilmesidir. Öğretmen üç ayrı duruma eş zamanlı tepki vermiştir.

Kritik tuzak: Öğretmenin çevrede olanları fark etmesi 'farkında olma' kavramını da çağırıştır; ancak kökte eş zamanlı birden çok süreci yönetme vurgusu vardır.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Örtüşme, öğretmenin aynı anda birden fazla sınıf olayını fark edip yönetebilmesidir. Öğretmen üç ayrı duruma eş zamanlı tepki vermiştir.
- B: "Dalga etkisi" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eş zamanlı yönetimi açıklar; diğerleri bir davranışın sınıfa yayılması, dikkatin grupta tutulması veya akışla ilgilidir.
- C: "Geçişlerin pürüzsüzlüğü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eş zamanlı yönetimi açıklar; diğerleri bir davranışın sınıfa yayılması, dikkatin grupta tutulması veya akışla ilgilidir.
- D: "Doygunluğu önleme" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eş zamanlı yönetimi açıklar; diğerleri bir davranışın sınıfa yayılması, dikkatin grupta tutulması veya akışla ilgilidir.
- E: "Grup odağı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek eş zamanlı yönetimi açıklar; diğerleri bir davranışın sınıfa yayılması, dikkatin grupta tutulması veya akışla ilgilidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

74. SORU | Rehberlik: gelişimsel ve önleyici yaklaşım

CEVAP: C

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

Bir okulun rehberlik programında bütün sınıf düzeylerine yönelik zaman yönetimi, akran ilişkileri, karar verme ve dijital güvenlik etkinlikleri sorun ortaya çıkmadan önce planlanmıştır.

Bu program öncelikle hangi rehberlik anlayışını yansıtır?

- A) Yalnızca iyileştirici rehberlik
 B) Sorun yaşayan öğrencileri ayırmaya dayalı rehberlik
 C) Gelişimsel ve önleyici rehberlik
 D) Kriz odaklı rehberlik
 E) Meslek seçimini tek amaç sayan rehberlik

Çözüm: Gelişimsel ve önleyici rehberlik, bütün öğrencilere gelişim dönemlerinin ihtiyaçlarına uygun becerileri kazandırmayı ve sorunlar ortaya çıkmadan riskleri azaltmayı amaçlar.

Kritik tuzak: Etkinliklerin bazı riskleri ele alması, programın yalnızca kriz yaşayan öğrencilere yönelik olduğu anlamına gelmez; tüm öğrencilere önceden uygulanması belirleyicidir.

Seçenek analizi

- A: "Yalnızca iyileştirici rehberlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek evrensel ve önleyici programı açıklar; diğerleri dar, tepkisel veya dışlayıcı yaklaşımlardır.
- B: "Sorun yaşayan öğrencileri ayırmaya dayalı rehberlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek evrensel ve önleyici programı açıklar; diğerleri dar, tepkisel veya dışlayıcı yaklaşımlardır.
- C: Doğru seçenektir. Gelişimsel ve önleyici rehberlik, bütün öğrencilere gelişim dönemlerinin ihtiyaçlarına uygun becerileri kazandırmayı ve sorunlar ortaya çıkmadan riskleri azaltmayı amaçlar.
- D: "Kriz odaklı rehberlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek evrensel ve önleyici programı açıklar; diğerleri dar, tepkisel veya dışlayıcı yaklaşımlardır.
- E: "Meslek seçimini tek amaç sayan rehberlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek evrensel ve önleyici programı açıklar; diğerleri dar, tepkisel veya dışlayıcı yaklaşımlardır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

75. SORU | Sosyal bilişsel kuram: öz yeterlik

CEVAP: B

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Bir öğretmen zor bir sunum görevi öncesinde öğrencisine önce kısa ve başarılabilir sunumlar yaptırmış, her başarıdan sonra görevin karmaşıklığını artırmıştır. Öğrenci zamanla "Bu işi yapabilirim." inancını geliştirmiştir.

Bu uygulama en doğrudan hangi kavramı güçlendirmektedir?

- A) Dışsal denetim odağı
- B) **Öz yeterlik**
- C) Bilişsel çelişki
- D) Klasik koşullanma
- E) Öğrenilmiş çaresizlik

Çözüm: Bandura'ya göre doğrudan başarı yaşantıları öz yeterlik inancının en güçlü kaynaklarındandır. Aşamalı başarılar öğrencinin görevi yapabileceğine ilişkin inancını artırmıştır.

Kritik tuzak: Başarıdan sonra görevin zorlaştırılması pekiştirme gibi görünebilir; asıl sonuç öğrencinin kendi yeterliğine ilişkin inancının gelişmesidir.

Seçenek analizi

- A: "Dışsal denetim odağı" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kişinin bir görevi başarabileceğine ilişkin inancını açıklar; diğerleri kontrol, koşullanma veya olumsuz bilişsel durumları anlatır.
- B: Doğru seçenektir. Bandura'ya göre doğrudan başarı yaşantıları öz yeterlik inancının en güçlü kaynaklarındandır. Aşamalı başarılar öğrencinin görevi yapabileceğine ilişkin inancını artırmıştır.
- C: "Bilişsel çelişki" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kişinin bir görevi başarabileceğine ilişkin inancını açıklar; diğerleri kontrol, koşullanma veya olumsuz bilişsel durumları anlatır.
- D: "Klasik koşullanma" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kişinin bir görevi başarabileceğine ilişkin inancını açıklar; diğerleri kontrol, koşullanma veya olumsuz bilişsel durumları anlatır.
- E: "Öğrenilmiş çaresizlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek kişinin bir görevi başarabileceğine ilişkin inancını açıklar; diğerleri kontrol, koşullanma veya olumsuz bilişsel durumları anlatır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

76. SORU | Öz belirleme kuramı

CEVAP: B

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Zor

Düzy: Analiz

Süre: 108 sn

Bir okul müdürü öğretmenlerin ders tasarımıyla anlamlı seçimler yapmasına izin vermekte, mesleki gelişim için erişilebilir destek sağlamakta ve öğretmenler arası güvene dayalı iş birliğini güçlendirmektedir.

Öz belirleme kuramına göre bu uygulamalar sırasıyla hangi temel psikolojik ihtiyaçları destekler?

- A) Yeterlik - özerklik - güç
- B) **Özerklik - yeterlik - ilişkili olma**
- C) İlişkili olma - statü - yeterlik
- D) Özerklik - güvenlik - statü
- E) Güç - başarı - yakınlık

Çözüm: Öz belirleme kuramında üç temel ihtiyaç özerklik, yeterlik ve ilişkili olma. Anlamlı seçim özerkliği, destek ve gelişim yeterliği, güvene dayalı iş birliği ilişkili olmayı besler.

Kritik tuzak: Seçim hakkını başıboşluk, desteği ödül ve iş birliğini yalnızca sosyal yakınlık olarak yorumlamak kuramın ihtiyaçlarını karıştırır.

Seçenek analizi

- A: "Yeterlik - özerklik - güç" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek uygulamaları kuramın üç temel ihtiyacıyla doğru sırada eşleştirir.
- B: Doğru seçenektir. Öz belirleme kuramında üç temel ihtiyaç özerklik, yeterlik ve ilişkili olma. Anlamlı seçim özerkliği, destek ve gelişim yeterliği, güvene dayalı iş birliği ilişkili olmayı besler.
- C: "İlişkili olma - statü - yeterlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek uygulamaları kuramın üç temel ihtiyacıyla doğru sırada eşleştirir.
- D: "Özerklik - güvenlik - statü" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek uygulamaları kuramın üç temel ihtiyacıyla doğru sırada eşleştirir.
- E: "Güç - başarı - yakınlık" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek uygulamaları kuramın üç temel ihtiyacıyla doğru sırada eşleştirir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

77. SORU | İstatistik: değişim katsayısı

CEVAP: A

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Zor

Düzyey: Uygulama

Süre: 108 sn

Aynı öğrenci grubunun iki testteki puanlarına ilişkin bilgiler şöyledir:

Test	Aritmetik ortalama	Standart sapma
K	80	8
L	50	6

Testlerin ölçü birimleri karşılaştırılabilir olduğuna göre puanların ortalamaya göre gördeli değişkenliği hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) L testindeki puanlar gördeli olarak daha heterojendir.
 B) İki testin gördeli değişkenliği eşittir.
 C) Standart sapması küçük olduğu için L testi kesinlikle daha homojendir.
 D) Yalnızca ortalamalara bakılarak K testi daha heterojen sayılır.
 E) K testindeki puanlar gördeli olarak daha heterojendir.

Çözüm: Değişim katsayısı standart sapma/ortalama $\times 100$ 'dür. K için $8/80 = \%10$, L için $6/50 = \%12$ 'dir. Bu nedenle L testindeki puanlar ortalamaya göre daha değişkendir.

Kritik tuzak: Yalnızca standart sapmayı karşılaştırmak L'yi daha homojen gösterir; farklı ortalamalarda gördeli karşılaştırma için değişim katsayısı kullanılmalıdır.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. Değişim katsayısı standart sapma/ortalama $\times 100$ 'dür. K için $8/80 = \%10$, L için $6/50 = \%12$ 'dir. Bu nedenle L testindeki puanlar ortalamaya göre daha değişkendir.
- B: "İki testin gördeli değişkenliği eşittir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değişim katsayılarını karşılaştırır; diğerleri ortalama farkını veya yalnız standart sapmayı dikkate alır.
- C: "Standart sapması küçük olduğu için L testi kesinlikle daha homojendir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değişim katsayılarını karşılaştırır; diğerleri ortalama farkını veya yalnız standart sapmayı dikkate alır.
- D: "Yalnızca ortalamalara bakılarak K testi daha heterojen sayılır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değişim katsayılarını karşılaştırır; diğerleri ortalama farkını veya yalnız standart sapmayı dikkate alır.
- E: "K testindeki puanlar gördeli olarak daha heterojendir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek değişim katsayılarını karşılaştırır; diğerleri ortalama farkını veya yalnız standart sapmayı dikkate alır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

78. SORU | Madde analizi: güçlük ve ayırt edicilik

CEVAP: E

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzyey: Uygulama

Süre: 86 sn

Bir çoktan seçmeli maddenin güçlük indeksi 0,72, ayırt edicilik indeksi 0,43 olarak hesaplanmıştır.

Bu maddeyle ilgili en uygun yorum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Madde orta güçlüktedir ve ayırt edicilik bilgisi yorumlanamaz.
 B) Madde çok zordur ve testten kesinlikle çıkarılmalıdır.
 C) Madde gördeli kolaydır ancak ayırt ediciliği negatiftir.
 D) Madde zordur ve ayırt ediciliği düşüktür.
 E) Madde gördeli kolaydır ve ayırt ediciliği yüksektir.

Çözüm: Madde güçlük indeksi doğru cevaplayanların oranıdır; 0,72 maddeyi gördeli kolay gösterir. 0,43 ise üst ve alt grupları ayırmada iyi/yüksek bir değerdir.

Kritik tuzak: "Güçlük indeksi" adı, değer yükseldikçe maddenin zorlaştığı izlenimini verebilir; klasik test kuramında yüksek p değeri daha kolay madde demektir.

Seçenek analizi

- A: "Madde orta güçlüktedir ve ayırt edicilik bilgisi yorumlanamaz." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki indeksi de doğru yorumlar; diğerleri p indeksinin yönünü veya ayırt edicilik değerini yanlış değerlendirir.
- B: "Madde çok zordur ve testten kesinlikle çıkarılmalıdır." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki indeksi de doğru yorumlar; diğerleri p indeksinin yönünü veya ayırt edicilik değerini yanlış değerlendirir.
- C: "Madde gördeli kolaydır ancak ayırt ediciliği negatiftir." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki indeksi de doğru yorumlar; diğerleri p indeksinin yönünü veya ayırt edicilik değerini yanlış değerlendirir.
- D: "Madde zordur ve ayırt ediciliği düşüktür." kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek iki indeksi de doğru yorumlar; diğerleri p indeksinin yönünü veya ayırt edicilik değerini yanlış değerlendirir.
- E: Doğru seçenektir. Madde güçlük indeksi doğru cevaplayanların oranıdır; 0,72 maddeyi gördeli kolay gösterir. 0,43 ise üst ve alt grupları ayırmada iyi/yüksek bir değerdir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

79. SORU | Örgütsel davranış: psikolojik güvenlik

CEVAP: E

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzy: Kavrama

Süre: 86 sn

Bir okulda öğretmenler hata yaptıklarında cezalandırılma veya küçük düşürölme korkusu yaşamadan bunu paylaşabilmekte, toplantılarda soru sorabilmekte ve farklı görüşlerini açıkça dile getirebilmektedir.

Bu okul ortamı aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanır?

- A) Öğrenilmiş çaresizlik
- B) Zorlayıcı güç
- C) Örgütsel sessizlik
- D) Rol çatışması
- E) Psikolojik güvenlik

Çözüm: Psikolojik güvenlik, çalışanların kişilerarası risk alırken aşağılanma veya cezalandırılma korkusu duymadan soru sorma, hata paylaşma ve görüş belirtme rahatlığıdır.

Kritik tuzak: Olumlu ilişkiler genel olarak örgütsel iklimi desteklese de kökte özellikle kişilerarası risk alma güvenliği tanımlanmaktadır.

Seçenek analizi

- A: "Öğrenilmiş çaresizlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık konuşma ve hata paylaşma güvenliğini açıklar; diğerleri susma, çatışma, çaresizlik veya baskı durumlarıdır.
- B: "Zorlayıcı güç" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık konuşma ve hata paylaşma güvenliğini açıklar; diğerleri susma, çatışma, çaresizlik veya baskı durumlarıdır.
- C: "Örgütsel sessizlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık konuşma ve hata paylaşma güvenliğini açıklar; diğerleri susma, çatışma, çaresizlik veya baskı durumlarıdır.
- D: "Rol çatışması" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek açık konuşma ve hata paylaşma güvenliğini açıklar; diğerleri susma, çatışma, çaresizlik veya baskı durumlarıdır.
- E: Doğru seçenektir. Psikolojik güvenlik, çalışanların kişilerarası risk alırken aşağılanma veya cezalandırılma korkusu duymadan soru sorma, hata paylaşma ve görüş belirtme rahatlığıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.

80. SORU | Eğitim yönetimi: işlemci liderlik

CEVAP: A

Bölüm: Eğitim Bilimleri

Zorluk: Orta

Düzy: Analiz

Süre: 86 sn

Bir okul müdürü dönem başında performans ölçütlerini açıkça belirlemiş; hedeflere ulaşan ekiplere önceden duyurulan ödülleri vermiş, sapma olduğunda ise belirlenen düzeltici işlemleri uygulamıştır.

Bu yöneticinin liderlik yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşlemci liderlik
- B) Otantik liderlik
- C) Dönüşümcü liderlik
- D) Hizmetkâr liderlik
- E) Dağıtılmış liderlik

Çözüm: İşlemci liderlik, açık beklentiler, koşullu ödül ve hedeflerden sapmaya yönelik düzeltici yönetim üzerinden lider-izleyen değişimine dayanır.

Kritik tuzak: Ödül verilmesi tek başına motivasyon uygulaması gibi görünse de ölçüt, koşullu ödül ve düzeltici işlem bütünlüğü işlemci liderliği gösterir.

Seçenek analizi

- A: Doğru seçenektir. İşlemci liderlik, açık beklentiler, koşullu ödül ve hedeflerden sapmaya yönelik düzeltici yönetim üzerinden lider-izleyen değişimine dayanır.
- B: "Otantik liderlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek performans karşılığı ödül ve sapma yönetimini açıklar; diğer liderlik türleri dönüşüm, hizmet, paylaşım veya özgünlük boyutlarına odaklanır.
- C: "Dönüşümcü liderlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek performans karşılığı ödül ve sapma yönetimini açıklar; diğer liderlik türleri dönüşüm, hizmet, paylaşım veya özgünlük boyutlarına odaklanır.
- D: "Hizmetkâr liderlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek performans karşılığı ödül ve sapma yönetimini açıklar; diğer liderlik türleri dönüşüm, hizmet, paylaşım veya özgünlük boyutlarına odaklanır.
- E: "Dağıtılmış liderlik" kökteki belirleyici ölçütü karşılamaz. Doğru seçenek performans karşılığı ödül ve sapma yönetimini açıklar; diğer liderlik türleri dönüşüm, hizmet, paylaşım veya özgünlük boyutlarına odaklanır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 resmî MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri, ölçme-değerlendirme ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı; yerleşik kuram ve kavramlar. Soru özgündür.